

Spel vande rijcke-man : ghespeelt op de lotery van't Oude Mannen ende Vrouwen Gast-huys binnen Amsterdam, 1615

<https://hdl.handle.net/1874/35648>

B.M.
VI, B, 41

De tyd en heeft noyt weghgenomen

So blinkt hun deugt voor iedereen.

Den naam en 't overschot der vromen

Want nadat zy zijn overleên

8
Spel vande

11

Rijcke-Man

Ghespeelt op de Lotery van't Oude
Mannen ende Vrouwen Gast-huys/binnen
Amsterdam. 1615.

Op Kermissen.

Luce capit. 16, vers. 9.

Maeckt u vrienden van den onrechtveerdighen Rijckdom, op dat,
wanneer u leden ontbreken sal, zy u leden mogen ontfan-
ghen in de eeuwighe woonstede.

in Amsterdam,

By Cornelis Lodewijcksz. vander Platten / Boeck-
vercooper aende Beurs/ in d'Italiaensche
Spel. Anno 1615.

Tot de Lesers.

GVnftighe ende Kunft-lievende Leser, alfoo ick van verſcheyden Lief-hebbers der hoogh-loflijcker Rijm-kunſt, oft Retorijcke, ſoo-men die ghemeenlijck noemt, ben verſocht ghevveeft, dit teghenvvoordighe niet min ſtichtelijck als vermaſckelijck Spel-van ſinnen, ontanghs tot nur der armen, *In Liefid Bloeyende*, hier binnen Amſterdam tot meer-malen gheſpeelt, in druck te laten uytgaen: ende my de copie des ſelfs door de mededeelende goetgunſticheyt ter handt gecomen vvas: ſoo en heb ick noch vwillen, noch moghen naelaten de redelijke ende eerlijcke begeerte van ſoodanighe edele Geeften te voldoen: hopende ende met eenen vertrouvende, dat deſen mynen vlijt niet alleen de ſelfde, maer oock allen anderen Lesers, vwie ſy oock zijn, niet anders dan aenghenaem en ſal konnen vveſen, als voort-komende uyt een rechten yver ende luſt die ick hebbe om een yghelijck ſoo vvel vermakelijck te ſtichten, als ſtichtelijck te vermaken, ende met eenen onſe Nederlanſche ſprake, ſo veel in my is, te verrijcken, oft om beter te ſpreken, claerlick te doen blijcken hoe rijk, ſchoon, ende voortreffelick ſy in haer ſelven is, ende hoe langher hoe meerder vvorden ſal, indiense 'igheluck heeft van alſulcke hoogh-vliegende ende levendige Verſtanden gehanthaeft te mogē vvordē, als de vvel-gemelte Regenten, ſonder vleyen gheſproken, zijn, ende metter daedt betoonen te vveſen. Soo veel had ick voor dit mael te ſegghen, ende vvil u tot een beſluit ghebeden hebben, met aendacht te vwillen letten of ick niet veel eer te luttel als te vele van deſe Kunſt-rijcke ende zoet-vloeyende Gheeften geſeyt en hebbe, vvaer van ghy dit ende meer andere hare Spelē met behoorlicke opmerckinge leſende, u ſelven volcomentlick ſult konnen verickeren. Vaert vvel, ende zijt ghegroet van

Vven dienſtſchuldighen

Cornelis Lodewijcks. vander Plas.

Personagien van dit spel.

Amstel-God.

Amsterdam.

Vaderlijke zorch.

Dichter.

Vvaerheydt.

Rijcke-man.

Vvellust.

Overdaedt.

Onnutte zorch.

Ghemecne Man.

Eerzucht.

Eyghen-baet.

Armoede.

Ouderdom.

Lazarus.

Rey der Enghelen.

Rey der Maechden.

Doctor.

Quade Gheest.

Stommen.

Goofs dienst.

Gherechticheyt.

Voor-reden;

Wigheſproken by den Amſtel-God.

Vleertjts als men pleech de roem en lof te ſprecken
Van diepe ſtroomen en van ſtille water becken/
En maectten men van my ter Werelt gheen ghewach/
Noch gheen Dichtſchypder bzocht mijn naem opt woord den dach
In loffelijken ſijm: ghelijck of ick onwaerdich
Haers roemens was vol van woort pronckerijtgeus aerdich.
Nochtans gheloof ick niet dat het kleyn achttingh is
Terwijl ick Bloem-rijck ben en vol van alle Dis.
Reen/daerom is mijn naem van d'ouden niet verſweghen/
Maer om dat ick dus ver was achter of gheleghen/
Alleen ſoo noozde-waert & int groene blacke veldt/
Ben ick dooz onkun van Poëten niet ghemeldt:
Van't meeſte dat mijn roem in oude tydt verhinderden
Was dat mijn jonghe Vrouw in langhe tijdt niet kinderden/
So waer ſtroom-Pimphen opt waren by een vergaert
Waffer van my niet/en dies bleef ick onvermaert.
Ghy ſelfs Aenichouwers ſoek/wie meent ghy ſiet ghy legghen
Hier in de groente neer? luyſtert ick zal't u zegghen.
Ick ben de Amſtel/en mijn by-ſlaep is het A/
Daer teelden ick wel laet deſe mijn Dochter by:
Diens lof gheen Dichter ken waerdich ghenoech uytſpreken/
Niet om dat lof/maer om dat woorden hem ghebreken/
Om trots te bzoemen al haer roem volmondich uyt:
Wondighe dochter/ o zuyve Hollandſche Bruyt/
D'Vader/die'm vatt oudts gingh onder't kroos bedelben/
Dien doet ghy bobzen op/en eert hem dooz u ſelben/
Ghy maecht hem nu ſechs niet den nae-ghewer bekendt/
Maer dooz u roem verſprept ſijn naem aen 's werelts endt.
Men ſprecht int banghe zuydt/en in het ſwoele Weſten/
In't kullend' Noozdt, maer van den omtreck van u Weſten/
Die ehyen mael meerder is als over dertich jaer/
En daghelijcks noch bergroot / zonder te weten waer
En wanneer (God zy lof) de was dom eens ſal ſtuypen/
Want minnelijcke Maecht ghy ſlupt daer niemant buyten
En toomſe nochtans al dooz vzychtelijcke Wet/
Die ghy den Burghery tot ruſt en vrede zet.
Vreedzame dochter u zal al u doen ghelucken/
Niemant ſal dooz gheweldt oft liſt u onderzucken/
Zoo langh ghy al uw doen met 'billich recht begint/
En daer beneven de beſcheyden Gods dienſt mint.
Ghewapende Goddin/onſichelijcke Heylich/
Int midden van't gheboeft waert ghy de vzoemen veplich:

3
O heplighe gherecht dat statich by ons woont/
Ghy zyt het daer in Godt oech sienstijck sich vertoont.
Een vaudighe gheloof dat elck int hert voelt woelen/
O Wondze gabe Gods/olpveloos ghevoelen/
O Goddelijcke Gheest die alle menschen leyt
Tot Godes ware kund/en tot Gods diensticheyt.
Ghy beyde bout en hout Land: en steden staende/
Ghy Gods dienst werckt door liefde/ghy Heplighe recht zyt staende
De quaden met uw' swaert/en dzyft daer in een schrick/
En want al t' snoo gheboeft upt in een ooghenblich.
Ghelijckmen sach doe ghy delupe beedlaers schuyndien/
Dat dapper in den Bos der rechter armen rupdiem.
Dan talte groote dzucht onder sijn eygghen last/
Ghy oock lieftatghe Maecht/hoe dat ghy grooter wass/
Hoe daghelijcks de last wozt/waerder van den armen/
Daer over ghy u moet medogghentlijck erbarmen/
En onder stutten haer op dat se blyben staen/
En niet beclaechelijck door giericheyt vergaen.
Op dat dat niet gheschie kooft ghy na u behaghen
Keurlijcke Mannen/die daer zozch voor souden dzaghew/
Ghelijckse naer stich doen/die vinden dat de noot
Der Arme en meerder als der Rijcken gist vergroot.
Als Vaderlijcke zozch u zal te kennen gheben/
Dat d'oude Man-huyt niet can by sijn incoomst leven.

Amsterdam.

11
Ghelijck ick heb van doen Mannen van grooten raet
Die'r maer bemoepen met regeringhe van staet
En saken van ghewicht die t'landt betreffen/eben
Zijn oock my noodich die een suynlich Bozgher leuen
Weten te voeren/want ick sulcke heb van doen
Sal ick mijn arremen nootdzustelijcke voen:
Want armoes/die ten dierst koopt alle dingh te bozch
Die moest vergaen/ten de de Vaderlijcke zozch/
Die door sijn naersticheyt/en door huys houdingh vzeckelijck
Maecht dat schier niemant leeft in dese Stadt ghebzeckelijck.
Wel aen boozsichtighe wat is dan u begheer?
Vermogghent Amsterdam/hier coom ick nu al weer/

Vaderlijcke zorge.

zinneloy
Hier koom ick nu al weer/om dat icker moet komen
Door noot/terwyl t'ghetal zo zeer is toe ghenomen
Der armen oudt en kout/daer over ghy my hier
So konmerlijcke gaest/het Vaderlijck bestier/
Huys-houden ken ick/maer ghy zult my dat vertrouwen/
Dat ick gheen raet en weet my langher t'onderhouwen/
En t'groote Huys ghesin te boeden na ghebzupek
Eens goedertieren Doochts/die garen vult de buyek
Met eerbaer eten van sijn hongherighe kinderen/

En ziet 't komt daer toe dat ick daghelijcks moet beruinderen
 Mijn sobze Tafel/maer wel met mijns zielen rou
 Dat mijn medoghent hert beweent/waerom ick wou
 Dat ghy/ (die wijslyck zijt der armen herberch)
 My toeliet dese mael dat ick u comen verch.
 Dat is de boedsterse/dat ghy middel u wilt wipfen
 Om 't oude Mannen hups noodt d'zafelijck te spysen/
 Dat ick laes niet en ken / want ick van jaer tot jaer
 Vermijder in ontfangh/en in behoefte vers waer.

Amsterd.

Hoe mild en minnelijck heb ick met giften groot
 Mijn Vrienden u gherieft in dese groote noot/
 Ghelijck ick u oock noch wil helpen met mijn gaben/
 Seght maer wat ghy begeert. Mijn hert leyt niet begraven/
 Soo diep in gtericheyt/dat ick den Mensch bedzoest/
 Mijn even meden Christ onthou dat hy behoest.

Vader. z.

Men ken den goede wel voochdes te langhe terghen/
 Men ken den milden oock o' Drou te veel wel verghen.
 Dich wils ben ick by u om aellenis ghecomen
 Die ghy my willich gaest/dan toch ick deedt niet schzomen:
 En daerom vind ick goet o' trefelijcke Drouw
 Dat ick my boozt aen zelfs op t myne onderhou/
 En heb een vondt bedocht/daer dooz ick hoop te maecten
 Dat 't arme Gods-hups sal aen rijcke incomst raecten.

Amsterd.

Vader. z.

Wel Vaderlijcke soch/wat hebt ghy dan bedocht?
 O Kerwiji de gierghe Mensch so s' waerlijck woordt ghehocht/
 O Keperlijcke Maecht/tot Gode 't zjus te gheven
 Wt zup'ze Liefd dan wozt dooz epghen haet ghebzeven
 Tot wel doen maer alleen/daer om verwilghet my
 Dat ick in dees mijn noot my maech een Loterp/
 Om 't Dolck begheelijck tot Helmis te beweghen
 Dat meer tot weldaet is dooz epghen liefd' gheneghen/
 Als dooz de liefde Gods/dats mijn versoecken nou.

Amsterd.

Ter wijck u de zaech volcomelijck verrou
 En ben te voren heen wel van de noodt der armen/
 Ghenoechsaem onderrecht/soo weckt dan op't erbarmen
 Dat in het steenen hert der Menschou leyt en droomt/
 Weckt het dooz Sijder-Nach van groot's hept onbetoomt/
 Versamelt soo een schat om matelijck t'onderhouwen
 Den armen oude Lien/bep Mannen ende Drouwen/
 En Vaderlijck sozgh/draecht sozgh ghelijck ghy pieecht
 Dat ghy den Borgherp van vriendelijck beweecht
 Tot veel inlegghen/dooz haer dich wil dus te segghen/
 Vrienden/t'ghelt dat ghy gheeft denckt dat ghy dat gaet legghen/
 Waer in een Spaer-pot daer't woordt trouwelijck bewaert
 En wel by een ghehoopt/en tot een schat vergaert
 Dat ghy verarmend/en hier naemaels oock uw' erven/
 Sult binden/als ghy al u ander goet sult der ven/

X

x
Dichter. Vermaent de Turben dat/op alderley manier.
Opronck der Steden al/daer toe soo hoom ich hier/
Ick zal daer t'best in doen/en nae u wel-behaghen
Sal ich het Volck de zaeck op't schoonste voor gaen draghen/
h Sal daer doen spelen af/spelen die zyn ghedicht
Tot nut der armen/en tot s'Volcks goet onderrichtet.
En dat u d'inhoudt van dit spel bekenet sou wesen/
Wil ich het hoort begryp u gaen te vozen lesen.

Door die de noot der armen so swaer wegende is, datse den behoef-
tighen dootelijck parst, is by de wyse vroedtschap deser Stede goet ghe-
vonden, dat men de ghemeene hulp der machtigher en milder Burge-
ren, liefstallich, tot verlichtingh van armoedes ondraechelijcke pack,
souden verwillichen. En hebben tot der ellendighen onderstandt, de
gewoochlijckste middelen, om, niet eenige, maer alle menschen te bewe-
gen, wyfelycke geraemt. Want sy (kennende de herten deser begeerlic-
ker Inwoonderē, die garen door Eersucht, dan beter door Eygen-baet,
tot wel-doen gelockt moeten worden) hebben de voorstanderen ende
voochden van het arme oude Mannen ende Vronwen Gods-huys, op
haer billick versoeck toe gelaten, een Loterye van menichte van ryc-
ke, zo sil vere als vergulde Prysē, op te rechten, die voor allen Inlegge-
ren te winnen zullen zyn, hebbende daer toe gheschickt een bepaelde
tijdt van begin en uytgang, welcke tijdt alsoofse nu verlopen is, moet
nochtans het barmhertich ghemoedt der milder nimmermeer gheslo-
ten worden. En overmits alle Ontfangers, van natuers wegen schul-
dich zyn, haer nyterste vlyt te doen, om tot der armen voordeel, veel
ghelts uyt haer eyghen kas, Maghen, Vrienden, Ghebueren, en goede
Bekenden te parsen, hebben wy na onse goede gewoonte, die wy so vele
jaren ghepleecht hebben, spelen gherijmt, om den nieus-gierighen, dan
lieffl de mededogenden, daer door by een te versamelen, om haer door
reden soo te onder-gaen, datse haer herten beweecht, en haer ghemoe-
den over-tuycht zullen vinden, en sullen bekennen, by al-dien de
Naem van Christenen haer lief is, datse niet sonder te sondighen
na konnen laten, de Armen met haer Aelmissen te bedencken, son-
der datse uytvlucht sullen moghen nemen op quade geruchten van ge-
lede schade, want die daer door van het wel doen aen Christi arme le-
den, bem soude laten afstrecken, om door sulck sparen de schade weder

te boeten, is Wel uyt sinnich, terwijl hy niet en denckt dat het plaghen Godes zijn, want Godt om onser sonden willen sijn veelderleye gees-
len uyt sendt, om dat wy ons selven te grootte, ende den bedruckten te
kleyne liefde bewysen. So laet ons dan door zytelijke teghenspoet van
giericheydt, om den armen goedt te doen niet te rugh gehouden wor-
den, maer laten de goede wercken de ghewisse teekenen zijn van u
Christelyck gheloove, en gheeft den behoefstighen dies te meerder, om
u met Gode door wel-doen te versoenen, op dat ghy, vervallende van
het eene quaedt in het andere, gheen grooter plaghen op u en hale. Tot
welcken eynde wy hier sullen vertoonen, ende den Gemeente speel-
wijs voor. draghen, de Parabel onses Heeren Iesu Christi, van den Rijke
Man, met den armen Lazaro, dryvende die na den huydendaech-
schen rydt, voortbrenghende den Ryckaert ghekoppelt aen Wellust,
Overdaet, en Onnutte Zorch, en also het door onser menschelijcker on-
waerdicheydt, niet betamelijck en is de persoon onses Salichmaec-
kers uyt te beelden, vervullen wy de plaets met de Naecte VVaerheyt,
die Goet betert den Mensche tot goedt doen en boete niet en ken be-
weghen. Derhalven, (wy insende onse grootte bedorventheydt,) ge-
bruycken wy in dit spel tot der armen voordeel, twee anderen, die by
meest onser allen vry wat meerder gheseghs hebben, dat is de schijn
schoone Eerzucht, met de niemant goet doende Eygen baet, door wel-
ke t wee, beyde der rijke ende de ghemeene man tot het inlegghen ghe-
troont worden. Dit isset dat wy den teghen woordighen aenschouwe-
ren sullen verzoonen, die wy bidden dat se goet ghehoor willen gheven,
also wy datelijcke sullen beginnen.

Aansterd. Gaet heen en vaert so voort / en doet den armen goet /
So sal God by u zijn in al wat u ontmoet.

B

Eerste

6
Eerste bedryf. Eerste vvtcomst.

Rey der Enghelen.

Waerheyt neder dalende wt den Hemel.

IN den begin Gods macht,
Die't alles ken bestieren,
Heeft 'tal wt niet ghevvracht,
Sy scheidendach en nacht,
VWater en aerde bracht
Voort alderley gheslacht
Van kryden en van dieren.

Noch vvas God niet te vreen,
Maer heeft zijn gheest ghesonden
Volkomen in de leen
Des mans meer als ghemeen,
Vvant vvat hy schiep voor heen
Vviert in den mensch alleen
Gansch gaer volmaeckt bevonden.

Die mensch dat proef-stuck Goods,
Alst blijktt aen ziel en leden,
Is nu niet meer soo groots
Maer lijdt veel teghenstoots:
Vverviel in meerder noots,
Doen hy een kint des doots,
Vviert door zijn overtreden.

Dan God vvil nimmermeer
Dat de mensch gae verloren,
Vvaerom hy tot bekeer,
Haer stiert van boven neer,
Om die te roepen vveer
Die'r Goddelijck begheer
In Christo heeft verkoren.

Eerste bedryf. Tyveede uytcomst,

Waerheyt.

V.V

It siet ghy my dus aen moetwill'ghe menschen quaet
W Schyn bemindt my / dan ghy haet my niet ver
daedt.

Ghy siet vast op mijn Leen / ghy staer-voecht op mijn
claerheyt:

Wie meent ghy dat ich ben? Ick ben de naecte Waerheyt/
Dooz wien verholen zondt / die sich verschijnt int hert
Des zondaers vol ghewoechs althijt ghemeldet wert.
Die ben ick / die niet ken van Godes weghe laten
'tQuaet te bestraffen / des my de quaet-doenders haten.
En lasteren my zeer / verachtende my tot
Niet / en ze noemen my Momus, diet al bespot /
Daer nochtans het verscheel zoo groot is onzer beyden/
Selver de domheyt zoud' wel mercklijck onderscheyden
Tusschen 'taelwrich berisip deses bet-weterxs srecht /
En tusschen mijn bestraf / en lieflijck onderrecht.
Van de stijf-zinnicheyt / en hardtheyt utwer harten
Lydt straf noch smalen op haer aen ghewende parren /
Noch betert haer niet dooz mijn sichtigelijck ghepreck /
Wantze waen-wijs / met een vooz-voordeel / eer ick spzeeck /
Al kwicholend' / en mer 'taensicht smeerech te trecken /
Gzammoedich gin'kend' sept / al weer ghequeit met ghecken /
En schopt my met den voet / en sluyt my byten deur /
En neemt de loghen in / die schoon praet / vooz de keur.
Wzinnighe gheslacht hoe ku'len u de oozen
Dae 'tblepen / dat u soecht met lieghen te bekozen!
Niet u te loben! Praet die ghy so gaten hoorz!
En die u prijst en spzeecht met een waerachtich wooz.
Niet mocht ghy vraghen? hoe? isser wel tijt op aerde
Dat mensche vergheelijck in weerga / en in waerde?
Ist in den mensch niet al? Ist niet het proef-stuck Godes?
En sicker niet in hem Godes vier? tverstant? soo groot?
Daer dooz de mensch heel n. reekt / en wereloos gheschepen /
'tWoeste ghediert betoomt ghebozen met den wapen?
Verzindt hy niet seght ghy / dooz zijn so cloeck vernuft
Blotten beseylt / daer hy het outweert me verbluft?
En driest int diep des zees den Grooten God der Golben?
Sal / roept ghy / dese lof des menschen zijn bet olbeit

8
 Onder verghetelheyt? liecht hy dan seght ghy stout/
 Die dan dat schepfel looft/wien toecomt t'aarts ghe'wout?
 Dat sulcks de mensch is/sat ick nimmer teghen spreken/
 Itaet toe dat ghy zijt van Gods godhepdt t'beste teecken/
 En dat boozt al t'ghediert by u is bor en grof/
 Dan dat en is niet u/dan t'is uws scheppers los/
 Toch weynich zijt ghy Mensch deses weldaets ghedachtich/
 Als blyckt aen rijckaert/die zich waent alles machtich
 Siet sijn verwaent ghetaet/waer op of hy vertrou? *

Eerste bedryf. Tyveede uytcomst,

Rijcke. Waerheyt. Wellust. Overdaet.

Onnutte zorch.

Anders en quelt my niet dan dat ick wordt dus out/
 En dat mijn leden dooz de jaren so verstyben/
 Datse mijn jonghe wil na wensch niet meer gherpyben
 Ghelijckze deden in het bloeyensf van mijn ieuht.
 Och mocht het lijf so langh als ziel de lusten heucht?
 Gheluckich waer ick dan en niet sout my ontveren/
 It woud dan den hemel vooz dit leven niet begeeren.
 Qualijck bedochte zot/wat laster spzeekt u mont?
 Hy spzeekt de waerheyt/want hy spzeekt zins harten gront.
 Zijn ware zondt spzeekt hy met woorden onghebonden/
 Bekenden hy zijn schult/met waer berou van zonden/
 Dan spzack hy waerheyt/maer nu liecht hy/want hy klaecht
 Over u zijn outhept/die'm (so hy sept) met onlust plaecht.
 Plaechden die plaechde ieuht t'was vooz haer wel te wenschen/
 Ionck zijnde/haecht en ghy niet meest met alle menschen
 Da sulcken ouderdom als God u nu verleent?
 Watte vry-posticheyt/u onbedachtthept meent/
 Denck ick/datze nu spzeekt teghens een haars ghelijcke/
 Daer ghy zijt naecht en bloot/ick een scherlaken rijcke/
 Die'ryoren node doocht van een gheringh persoon.
 Eert dezese ouderdom die'm gheeft een grijsse kroon.
 Ontziet zijn macht/so ghy niet acht zijn tal van jaren.
 Mensenlijck maken hem noch schat noch gypse haren:
 It slacht niet den genen/bie de rijcken om t'ghenot
 Ontsien en bieren als haer zienelijcke Godt/
 It slacht niet den ghene die een oude om zijn grijsheyt
 Meer achten als een jongh om eer en om zijn wijshepdt.
 Hoch hem/noch u zijn sleep/acht ick gheen eerens waert/
 Om dat ghy God' loos soecht u hemel op der aerdt/
 En wenscht het Godelijck om t'hemelsche te verben;
 Grijsheyt/doots bods/zept dat ghy nu haest moet sterben/

wach.
 wellust.
 waerh.

Rijke w.

Overd.
 wellust.
 waerh.

Want alle menschen zijn kind'ren des wisse doots/
 Dat moest ghy dencken/en sien op de goethest Goochts/
 Die u/gheluckich mensch/wtsach van tijt comt gheben
 Tot de bekeeringh van dit onghereghelt leven/
 Dat ghy in wellust hebt soo zojchloos doorz ghebzacht/
 Als bzassen/woeckren/en onnutte rijckdoms pzacht/
 Diens hongher niet en is met kosten te versaden/
 Hoe rijck se'r doft en pzonckt met wimpels van cieraaden/
 Oufsiende mensch siet eens met welke kosten ghy
 B onghemackelijck kleet/in ritfelende zy/
 Daer in ghy dootlijck pzangt tberweghen van u rubben:
 Daer by/tot ober 'rhoost steeckt ghy in langhe lubben;
 Sulcks dat u neck die God u boechden tot gherijf/
 Wt seven lenden/u staet als een staech so styf.

Overd.

Dat's nu zo de manier. Hoe wel ghy niet zijt waerdich
 Dat men u antwoord/ ben ick nochtans soo goedt aerdich
 Dat ick u bzaghen moet waerom/en uyt wiens last
 Ghy dese bzyhept pleecht/die toch u niet en past?

waerhz.

Ick weet ghy kent nay niet/anders zoudt ghy wel merken
 Waerom ick koom/en wt wiens last/aen woort en werken.
 Ick koom van God/dat ghy niet wel gheloost zo'k gis/
 Want uws ghelijck/noch ghy en weet niet wat God is.
 Van waerom dat ick koom dat sal ick u wel segghen.
 Zondaer/om u de zond salich te doen aflegghen.

wellust.

Dit is de dief heyt selfs/die alle dingh zo juyft
 En effen wil. Wy zijn met u hier niet verkuyft.
 Dit's een bedaerder man ghecomen tot zijn jaren/
 Onmoedich ist dat ghy't te laet hem comt verklaren.

waerhz.

Maer wat soud dese doen alst wel was nae u zin?
 God/weet ghy/schiep den mensch opzecht van aenbegin/
 Paecht ende bloot/nochtans kond hem gheen onweer deeren.
 So Goddelijck was hy dat hem de huyl de kleeren
 Rijcklijck versterkten/en dat duerden so langh/tot
 Hy achtloos obertrad zijns scheppers goet ghebodt.
 Doe maecten hem de zondt behoefstich/en ellendich/
 Dat hy tot schand en smaet van buyten most wtwendich
 De bloote leden kleen teghens het onweer koel/
 Daer van hy doen eerst kreegh een pynelijck ghevoel.
 Let op den afkomst van van costelijcke cleeden
 Die ghy nu dus ghebzypect in u licht vaerdich-heben.
 Anders verstrektent niet Adam u Vader oudt/
 Als slerchs een deck kleet/hem omwurpen booz de houdt/
 Dat hy ten hore bzyoeth/en tot een eenwicht teeken
 Van zijn berdiende straf. Dies woort het kleet gheliken/
 O wulpsche Zondaer/by een schandelijcke strop/
 Die'n bzy ghelate dief om zijn ver wesen kroy

Smaed'lijck moet vraghen/al de daghen van zijn leben

Die'm wt ghenaden heeft de rechter weer ghegheben.

En ist niet sottelijck dat men die strop dan meent

Eerlijck te zijn van gout/van peelen/en ghesteent?

En mensch/terwijl ghy my durft stoutelijcken vraghen

Wat dese doen zoud' als hy deedt mijn wel behaghen/

Segh ick u dat/dat hy zijn schandelijcke cleedt/

Niet houwt' dooz' pzonck/maer vooz't kenteecken van zijn leet/

Ken-teecken van zijn zond/die'm immers leedt moet wesen.

Of anders heeft hy vooz' verdoememis te vzeesen.

Treect aen een hayzen sack/of ander slecht ghewaet/

Hout op van stempen/en vermindert groote staet/

Heemt 'slijfs behoeften/en gheeft 'toverschot den armen/

Dan ken God wt ghenaed sich uwers eerst erbarmen.

Rijke w.

Ghy seght de waarheyt Waerheyt. Wel wat dunckt u doe'ck het niet?

Gheeft ick het niet al wech al dat der over schiet?

Overd.

Dooz' seker. Want daer schiet ghemeenlijck niet ober.

wellust.

't Beschept is te beleeft/ant'woozt haer vyz' wat gober.

Rijke w.

Betweester 't schijnt ghy hebt een alwarich uur.

Wat donnicheyt is dit? Aenschout eens de natuur

Dan't blieghende ghedict;/ daer wt ghy licht kent gissen

Dat ick seer wepnich/of eer niet van 't mijns ken missen.

'Tis so niet my ghelijck dese mijn goe ghespeel

Seer wel gheseyt heeft dat's/ 'kheb niet met al te veel.

Dan al zijn pluy men mach een Swan niet meer en haben

Alst kl. ene vinckien doet van zijn seer wepnich veren/

Beden/want elck een heeft niet meer als zijn gherijf/

De Swan niet meerder na de grootte van zijn lijf

Alst cleene vinckien/laet u des niet wonder deucken

Dat ick niet sottelijck wil mijn behoefte schencken

Aen lupe bedelaers/en lijden selfs ghebrueck.

Overd.

Dat's wel gheseyt mijn Heer. Wat dunckt u is hy gheck?

waerhz.

Hoe staet de wijs heyt nu? hebt ghy daer noch wat teghent?

Beschepts ghenoech/ O mensch zot zyt ghy wel t' deghen.

Luyftert nae my/en neemt mijn ware woozden aen/

En let op 't gheen dat ick u wijfelijck koom raen.

Mijn segghen is niet dat/ dat ghy u goedt en haben/

Daer me't God heeft beliest u rijcklijck te begaben/

Konds om zoudt deelen/ en behouden selver niet.

Gheens-zins/p neen; Maer hoozt. Dit's dat u Godt ghebiecht/

Dat ghy maer t'overschot sout Christelijcken schencken

Dijn arme broeders/die ghy daer me moet bedencken.

Van ghy/dooz' wellust en dooz' overdaet verlept/

Gheeft my waerschynelijck een lo ghen vooz' beschept/

Om dooz' ghelijcken is my so te doen gheloo den

Dat ghy niet ober hebt. Overd. Och neen/ 'tkomt al bekloben

- 4
- waerhz.** Tot onsent om. Dus s' wijcht/ ghy pzaet verloze pzaet.
 So salt tot uwent zijn so langh hy doet u raet/
Maer wil hy nu mijn stem en onder wpsingh hoozen/
 Dan sal hy sien hoe dat tot zynent gaet verlozen
 So veel in overdaet aen kledingh/dzanch/en spijs/
 Kleynodie renteloos/na d'hyudenaechsche wijs/
 Men inboel/in zijn ruyen onmoedighe ghebouwen/
Daer med' hy twintich soud nootdruftich onderhouwen.
 Doet dus/houdt selfs ghenoch/volcht niet u dertle lust/
 Voet aen den armen goet/so vint ghy's zielen rust.
- wellust.** Laet u dooz sotte klap/van haer so niet verleyden/
 Dat ghy al levens lijfs sout van u goet gen scheidten/
 Ghy zijt hier in de stadt booz heerelijck bekent/
 En booz een man van macht/die daeghtijcks is ghevent
 Met ons/zijn vzienden/blijd'/en leckerlijck te leven.
 En sout ghy dan die staet dooz veel goets wech te gheven
 Verminderer: 't was slecht/en doet het nummermeer.
- Overd.** Ghy slecht-hoofst dese man staet in volcomen eer.
 Soud hy ghe wende staet so lichtelijck verminderen.
- Onnut. z.** Een hy. Hy deed' te kozt/zijn selfs/en doek zijn kind' eten/
 Sonen en dochters/die y' immers zo garen hadt
 Keurlijck bestiet aen d'alderrijckste van de stadt.
- wellust.** Dat zout hem missen/Want wat zoudmen van hem kallen?
 Dat hy beroyt was/ en in arremoed vervallen:
 Dooz sulck gherucht wort stracks een machtich man ontmand
 Van eer/en weenschap/want niemant heeft verstandt/
 Of eer/als rijcke lien/dus maectt u niet afhandi:h/
 So blijft ghy altemael/rijck/eerlijck/en verstandich.
 Hy weet niet wat hy doet die in selfs wat doet te goet.
- Overd.** Schieter wat ober's jaers noyt schaden overbloet.
onnut. z. Verbloecte raet sluy/die den mensche so verharden
waerhz. In alle zonden dat hy niet beweecht ken werden
 Tot goet te doen/aen zijn arm eben mensch bedjoest/
 Dooz dien sy overdaet min heeft alse behoest
 Ghy rijcke gierichaert/God heeft u't goet ghegheven
 Niet om alleen nae lust daer d'artel van te leven.
 Den Rentmeester zijt ghy van dese aerische goen/
 Daer ghy ten jonghsten dach sult rekenchap af doen/
 Waer aen ze zijn bestiet/en wert ghy dan bevonden
 Een ontrou dienaer Gods die u hier heeft ghesonden
 Om te bes. zghen/die/die ghyt onthout in noot/
 So sal hy straffen u met een verdiende doot/
 Als godloos hebbende der armen kas bestolen/
 Dus gheeft u aelmis hier/en ze sal nummer dolen.
 O rijcke gierichaert u hart is heel verstaelt/
 Cer gaet een kemel dooz een ooghe van een naelt/

12
 Zeyt Christus selver/ eer een rijke wozt ontfanghen
 In Godes wooningh daer de sal'ghe nae verlanghen.
 Rijke w. It goet een gabe Godes/ en een gheluckich erf
 waerh. Waerom gheeft het God dan den mensche tot bederf/
 Heen onbescheyden dwaes beschuldicht niet de gaben/
 Doch God dan u misbruyck van t'ijdelijke haben.
 Ghebuyck de gaben wel/ en valt dan op u knien/
 Smeecht God met waer beken van zond/ en t'sal gheschien
 Dat Godes ghenade u ghewijslijck sal ghewarden/
 Dan toch ghy most in boet en in berou volharden.
 Rijke w. Een wijs man staet zijn huys in alle dinghen vooz/
 En dat ben ick/ daer gaet tot onsent niet te looz.
 Ick let op alle dingh/ khou boeck van alle saken:
 Sulcks dat ick van my staet ken iijpste giffingh maken:
 'kweet wat ick s'jaers behoef/ en wat ick s'jaers ontfang.
 En andre goet te doen/ heb ick ghedaen so lang/
 Dat ghy my nu dat eerst te spade comt vermanen.
 'ken ben gheen vzeck/ of ghy en andren my dat wanen/
 Overd. Heen hy/ al dit ghesnoz hout hy en t'leester by/
 Muisikers/ speelluycklicht/ die staech zijn an zijt zy/
 Snyders/ die y teene pack aen t'andere laet maken/
 Kramerers/ en winkeliers van kostlijck zijde laken/
 Hofmeesters/ kochs/ kochs knechts en bachers van banket/
 En alderley gheback dat men op tafel zet/
 Als toerten/ taerten/ blaen/ en leckere pastepen/
 Panlickers/ kakelaers/ die m met een praetgen pepen/
 Schilders en Juweliers/ Wijnkoopers/ parfumeurs/
 Sno paerde tupschers/ dock/ kalmeesters en piceurs/
 Ontalliche veel van noch meer andze dozen/
 Als Retrosims/ berbiers/ quacksalbers/ en doctozen
 Die y zijn ghesonheyt an besteet het by den hoop/
 Een stuck van achten s'jaers dat s' tanelijck goe koop.
 En denckt dan noch eens om der Drouwen zindlijckheden/
 Die soo veel ghelts aen doeck en kabinet besteden:
 En hebben sulchen hoope spinsters aen haer snoer/
 Schoon maecksters/ Heesters/ die nummer zijn van de bloer.
 waerh. Dat hy so veel onnut verquift/ dat is wel deerlijck.
 wellust. Dat moet hy doen soeckt hy den naem van rijk en eerlijck/
 Te houden in een stadt daer t' al de rijkdom doet.
 Onnu. z. Benevens dat/ sach hy noch garen dat zijn goet
 Jaerlichs verbeterde/ met wat vasts aen te koop.
 Het ghelt is losse waer/ men weet niet hoet ken loopen/
 Want wy beleven een veranderlijcke tijt.
 t'Gherucht van oozeloch comt vast van wijdt en zijt/
 Men weet/ so langh men leeft/ niet wat ons sal ontmoeten.
 Dan lijdt hy schaedt ter zee/ van crijcht hy banckeroeten.

Op raecht wt zyn goet al gheeft hy't supst niet wech.

Rijke w.

't Is inde werelt niet ghelijck alst eertijts plech.
Wil ick wat gheben 'k heb sels wel beropde neven:
Dan neen. Wat weet ick dock hoe langh ick noch mach leben.
Men sochde noyt te beer/ Ick schick my nae den tijdt
Niemand gheeft my/ Ick gheef oock niemant niet een miyt.

wach.

'k Berispi niet meer u dis en costelijcke kleden/
D singhen en spinghen/ en u meer licht vaerdicheden/
Gewijl ick u daer van eenmael wel heb bestrast.

Ghy oude ghyfaert die met een been gaet iut gras.

Wat mach onnutte zorch in dese tijt u quellen ?

'k laet jaren/daghen staen/u uren syn te tellen/
Die moghelijcke zijn veel minder als ghy gift/
Gaert ghy noch schatten in u bomeloofse kist?

Daer ghy niet weet of ghy beleven sult den mozghent
Laet na dat vleeselijck/u ziel wilt nu besozghen/
Stelt dat niet langher upt/'t is tijt/en ober tijt
Dat ghy u maecht al dees onnutte zorghen quijt/
Daer ghy dijn hart en sin so diep in gaet bedelden.

Hebt ghy dus langh gheleest? Kent ghy noch niet u selven?

Ick wilt u leeren dan wat ghy zijt booz een dingh.

En mensch die tleven maer te leen van God ontfingh.
Sterflijck zijt ghy/niet dan een vzeembelingh op aerden/
Daer niemant boven zyn ghesette tijt verjaerden.

Komende gaet ghy booz/en nadert weer den schoot
W's moeders/ vzaecht ghy wise? het is de wisse doot.

Is die dan niet wel soe die tepude van zyn weghen
Doch met een volle beurs/om teerghelt is verlegghen/
Ghelijck als ghy/o mensch/hoe comt ghy toch soo gheek?

Ghy zijt schier 'thuys' g en hebt gheen teer-ghelt meer ghebzeck.

welust.

So doende sal booz eerst 'trach booz u mont niet wassen.

Overd.

Dit zijn de luy niet die veel op u pzeke passen.

Onnu. z.

Dat doet ze rebelkalt/se pzaet gausch gheen beschept.

Seght my daer wat van nae. R. Ick weet niet wat se sept.

Wærh.

Godloose spotters hebt ghy oozen om te hoozen/
Laet dan my onderrecht niet vzuucht loos gaen verlozen.

Gheeft aelmis seggh ick noch/en wend u tot den Heer.

onnut.z.

Ghy snijt bze riemen upt een ander man zyn leer.

Is u aent gheben van den aelmis so ghelegghen
Gheeft vzy so veel ghy wilt/wy hebbender niet teghen/
En laet ons onghequelt/maecht u van hier dock rasch.

Die gheben wil/die gheef/ thomt ons noch niet te pas.

wærhz.

Dat's ty ghenoch wanneer wy legghen op ons sterben.

Ghenae moet ghy dan met den moozdenaer verwerben.

Gaet heen bekeert u noch/en vzenghet u gaben an/
En ick gae midler tijt tot den ghemeenen man.

Tvveede Bedrijf. Eerste Vvtkomst,

Gem.M.

MEn zeyt het leghe paert gaet inde Deste Klaver
 En dat het minste werckt dat eet de meeste haver/
 Dat woerd ick wel ghewaer ter wyl ick ben int werck
 Tot Gziet het Hoender-wyf by Sinte Pieters Kerck.
 Wat mest dat Wyf al goeds van Hoendren en Krapoenen?
 Van Quartels/Dupben/en van Pauwen en Kalkoenen/
 En noch meer goets dat vooz Jan rap noch vooz zijn Maet
 Denck ick wel niet en is/maer vooz de Luy van staet
 En vooz de rijkdom/en vooz Juffers en Monseuren/
 Een Wyf betaelden stracks vooz twee maer van die leuren
 Een moye Daelder/en kwed ickse wel alien
 Als icker maer toe zat soud' schillen van den vien/
 En vraghen noch na mier. Goe luy wat sel ick segghen?
 De tijdt is kostelijck/die't daer op aen wil legghen/
 Maecht sich in korten tijt eens Ridders goedt ontbruyck/
 Ist niet al eben eens waer men mee vult den buyck/
 Als eetbaer eten is? hongher is te versaden
 Met slechte noodzucht/wellust met gheen overdaden.
 Docht ick dat leckerny soo groot was van ghewelt
 Dat sy den spaer ghen maecht ruym-schuttel met haer ghelt/
 Brabanders past het/maer gheen goonse Amsterdammers/
 Elck klaecht van duert/dit maecht de duere tijdt vol jammers/
 Dat segh ick altemet teugen Gziet/dan zeytse je bint maer een bloet
 en een suffer/
 Vergiften doen ick doende was aent Hoender-hock / quamer een
 Brabandische Juffer/ (doen
 Die weetse die vley te geven noch iens dat/tis te wonder hoefet weet te
 Juffert je zeytse wat selge nou hebbē/eē paer Dupsges of ei jong Capoē
 He mi-en Gzietge sese hoe en hede gi-en Patrysen of Quackels vooz
 ons lien/
 Mey ne Man is de Capuenders soe nue geten/hy en begeertse op de
 Tafel nie te ghesien/
 Wil ick je eens deur stricken/docht ick/sou recht leckere bodd.
 Doch kverbeeten noch/maer ick s wol ommen kop als een podd.
 Jammers Gziet hadse niet/maer se haeldese strack tot haer maker
 Daer hadiet weer an Gzietgen gestse men nie/en seyn-se nie lacker
 Me denck s' al wae rieken/ met roochseze vooz haer gat/
 Doe bozst ick wt/en ick zeyd die sou oock eens rooch daer je op sat
 Ich denck 't sou wer rupken/onghelijck Woffchelsaet:
 Maer wattenen onbelesden Fiel sese soe. Jesu/Wattenen kout tegen
 lien van staet/
 En Gziet begon as kaer mit een bedaerthept op me te kpbē (bedyppen
 Siet deuse rasselbeck seyse/hoe de vent/ge soudt ge werck doen en wat
 Wat hebje te staen luysterē/en gapē de luy de woordē uyt de mougnt/
 En

En se miendender niet ien/ en so streefse me by gut deur as een hongt/
So kuap had de Juffer haer hielen niet e licht/ of se lachten ober luyt
En se seyde hoe eerdich binse ooc/ in hoe volmondich spzeek ien ding upt/
Al lijf ick op jou sayde de meer/ dat doe ic om de leus / of ick verloor
mijn neringh

Hooze dat wel/ gae gper maer me deur/ en onthout dat vooz een lee
Ge had daer de rechte Moer daert wel aen besteeet/ is/ (ringh/
Offe van grote dinghen spzeekt/ en offe costelijcke cleet/ is/
Het ter niet te beduyen/ offe schoon als een Zypt/ byompt/
Haer Man is maer een Makelaer/ en aster al op upt/ compt/
So het's al 2. mael banckerot eweest/ toch dats de benier/
Dat die Luyt miest stempen en maken alle daeghs goet cier
Sen hebben noch goet noch eer te verliezen/ se leven sonder sozch
Se hardent so lang asse geloof hebbē/ en affet connē krygen te bozch/
Se lozsent/ se slozsent/ tis een arch goet/ daer wijt stryckē raken sy wel
voozt/

Maer wy blybender meer toel as sy haer gat moeten begē ande poozt.
God segen ongs wat isser rechte voozt/ op straet oock al gherommels
Van Enghelesche Gogelaers en daer compt de Lotery met trompettē
Om mijn/ en mijns gelijcken 'rgelt te lockē upt de beurs (en trommels/
Maer 'twas beter datsē ginghen en haeldent tot de rijke Monseurs/
Diet so oberbloedich hebben/ en soo onnut alle daechs verteeren
Och Heer! upt de gemeene Man wat halen/ die mach niet ontbeeren
Sie daer Willem Jansz. Det- schoe/ die draecht de Lotery
En het een out Mannetgen/ met een out Wyfgen ansen zy/
Se daer me sellen de Crommels en Trompetten beginnen
kDoet oock eens luysteren watter met inleggen wel is te winnen.

Tyveede Bedrijf. Tyveede Vvtkomst.

Eersuchte. Eyghen-baet. Gemeene man. Waerheydt.

Ghy grooten die na eer dooz veel inlegghens poocht/
Leght in soo veel als ghy/ en meer als ghy vermoocht/
Men dese wilt u rijke giften nu besteden/

Ich sal niet laten dan/ u milcheydt te verbzeden.

Eyge .B. Gemeene Man die niet na eersuchts naem en staet

Leght in om mynent wil/ dat is om eyghen baet/

Slechs met een schellingh wint ghy vierthien hondert Gulden.

Gem. M. Dat klemt/ ick was daer mee rijk en upt al mijn schulden.

Vyaerhz. Beclachelijcke saeck. Laet u de wil van Godt

Veel meerder gelden als u eyghen zelfs ghenodt/

Begeerelijck Meusch verstaet de saeck te deghen/

Laet eyghen baet u niet soo zoetelijck beweeghen/

Berneemt daer eerst wel na wat dat dit spel beduyt.

Gem. M. Dat weet ick wel/ wie sout mijn klaer der legghen upt

- 16
- waerh. Als dese heeft ghedaent/ **K**berstae seer wel zjn segghen/
 Gen doet. Ick wilt u noch te rechten wt gaen legghen/
 Terwijl ghy bande saeck verstaet het alderminst.
 Is dat u meeningh niet/ u ghelt alleen om winst
 Hier te besteden/ nae den aert van alle menschen/
 Soo seer begeerlijck/ dat's oock u wil en wenschen/
 En dat uw r'hoochste lot soud' wozden r'hups ghebrocht/
- Gem. M. **K**leyden boozwaer niet in dat ick dat niet en docht.
 waerh. **I**s wel een mis-verstant. Daer moet ghy niet op gissen
 Want neffens uw/ dat noch veel dwysent sal missen.
- Gem. M. **S**eker 'tis goet dat ick dat van te vozen weet.
 waerhz **K**hoop wel mijn ghelt was hier dan neste wel besteet.
 Als ghy dooz' epgen baet alleen beweecht sout wesen/
 Gheeft ghyt booz' u niet wel/ maer lijck wel/ wel booz' desen.
 Dus dat mijn woozden wel en doet al dat ghy meucht.
 So soecht ghy salicheyt en doet den armen vzeucht.
 Wozt toch tot weldoen niet dooz' hoop van loon ghedzeben/
 Daer dooz' de deucht/ die raedt tot mildt en recklijck gheben.
- Gem. M. **G**heben/ maer seght my toch hoe veel/ waerom/ ende wien?
 Vvaerhz. **O**vrich/ om Godes wil/ den armen ouden lien.
- Gem. M. **G**hy raet my wijselijck en nae mijn wel behagghen/
Kond ick het doen/ k'boldeed u ant'woozt op mijn vzagghen.
 Dit was mijn eerste vzaech. Gheben seyt my hoe veel
 r'Beschepden ant'woozt is u oberighe deel.
 Ick vzaechden oock waerom/ om mers onnut te spillen/
 Ghy raedt my Chyztelijck/ en seght om Godes willen.
 En lesten seyd ick/ sal ick gheben/ seght aen wien?
 Ghy wijst my salich tot den armen oude lien.
 In alles deed' k' u raot/ waert maer in mijn vermogghen.
- waerhz. **D**at is het/ hebt ghy maer een Chyztelijck me-dogghen.
 Gem. M. **S**o doe'ch/ ick ben om haer ellendicheyt bedzoest.
 waerhz. **B**etoot dat/ gheeft haer uw/ dat ghy niet en behoest/
 Dat's herten liefd en troost/ dit's met den mondt beminnen.
- Gem. M. **D**aeghlijcks moet ick mijn kost gaen met mijn handen winnen/
 En wat ick win is tot behoeftich onderhout
 Van wijf en kind. Daer comt een Winter hout/
 k' moet wt sien om de turf/ en bzant hout om te bzanden/
 En daer benevens is de slach- tijt oock op handen/
 Ick moet mijn hups' doozsien dat daer niet sp' ghebreck/
 Van zoute visch/ van gozt/ van erten/ vleysch en speck.
 Ick heb so veel te doen als mast en hiel mach ljen.
 'Tis wonder/ segh ick u/ dat wy noch wat bedjen.
- waerhz. **K**ghelooft al dat ghy seght/ maer wilt ghy mer gedult/
 Wy hoorzen/ ghy sult sien/ dat dat comt by u'w schult/
 Piet by behoefticheyt/ dien ghy de schult wilt gheben.
 Wozt my dit is u'aert en quade ghewoont van leben/

Sondachs wanneer ghy moet des Heeren Heylighe Doozt
Aenhoozen/ gaet ghy met u Lag'noots uyt de Doozt/
Ghy vaert en rijt te bier met Waghengs en met Schuyten/
En hart het inden Kroech/ tot op het leste sluyten!
Dan comt ghy dzoncken in/ al reghel rollent aen/
En krupt de straet/ soo zeer is 't lichaem oberlaen/
Dooz't gulsighe gheguely van half en volle kannen.

Gem. M.
waerhz.

Wat sjudmen doen? de booch staet alrijt niet ghespannen:
Dat's waer/ ick en misgun u oock gheheel gheen lust.

Wat is een ambachts man toch waerders als de rust/
Als hy zes daghen langh is afgheslooft van werken?
Soeckt dan u lust de rust in Godes ware werken/
Daer in ghy met ghemaek u hepl onkostelijck leert/
In plaets vant dzoncke lach/ daer kost'lijck wordt verteert
Ghelt/ en ghezontheyt beyt. Dat ghy dit hond bedencken/
En doen/ ghy zoudt u Siel/ en Lichaem dus niet krencken/
Maer wesen tot u plicht steeds even frisch ghestelt/
En hebben nevens dat/ de beurs voorzien van ghelt/
Daer nu de Sondach voort den Maendach maecht onlustich.

Armoet.

Men is van onghemack en zwelghen onghезont/
Dan zoekt men 's anderdaechs 'thapz van den selfden hont/
Ghelijck ghy spotswijs dat elkandere komt raden/
En stuwet malcander voort/ in quaet en overbaden.

Ouderd.

Noch zijnder andzen zoo versinghert op den dzonck/
Dat ze die wydt en zijd gaen zoeken ver van honck/
Daer's en duyt beter koop aent biertge kennen raken!
Deen tijdt in Waterlandt en d'ander tot laep kaken,

waerhz.

De derde smockelt het en haelt het in ter sluyck/
En dat hiet zupnicheyt/ dan 'tis een quaet ghebzuyck/
By wat ghemeen/ hoe wel men't niet behoort te veelen.
Dats waer/ 'tis inder daedt des Heeren recht besteelen
Gheset op Lijf-tocht/ als op't slacht ghelt/ bier en wijn.
Gheeft Gode Godes/ en gheeft oock den Heere 't zyn/
Dat leert u Christus/ als de Chyristenen wel weten/
Des ghy O Mensch/ wilt ghy waerdich een Chyristen heten/
Bewijst dan dat ghy't zijt/ komt sijn gheboden na/
En doet uw rechter (dats u aerdtische Godt) gheen scha.

Ouderd.

Noch isser onder haer een slach van dzoncke vellen
Die't op de zupnicheyt/ als kaxc aen willen stellen/
Die voeghen haer by tijts tot zulck een naert int lach/
Daer ze bekennt zyn/ en pas sitten al den dach/
En die daer 't meeste zuypt heeft beste koop van allen/
Want die de leste comt is eben diep verballen/
Als d'albereerste/ in de schulde van de Waert/
Zulck dat de geulpaert meent dat hy by wat bespaert

Als hy op kosten van veel andere weet te vullen/
 Zijn holle diepe zack met menichte van vullen/
 En als de Waert den man een vaen eyscht booz zijn kop/
 Heeft hy een kinetgen booz zeker in zijn rop.
 Want van een vaen vijf/ses/en wozt hy niet beschoncken/
 Heeft dan de Man zijn buyck niet goe koop volghedzoncken ?
 Ick weet daer of /k was me wel eertjts in dat gilt/
 t'Is niet te schatten wat Ghemeene Man verspilt.

waerhz.
 Gem. M.
 Ouderd.
 waerhz.
 Gem. M.
 Vvaerhz.

Ick hoor soo veel dat ick my uwes doens verwonder. ●
 Menschen zijn allerley/sulck volck loopter onder.
 Als ghy een kroon verteert/wozter noch een versupmt/
 En hebt ghy dan noch niet ? Wy dunct ghy hebt de rupmt.
 t'Ghebzeck is grof en groot/ick wilt niet teghen spreken/
 Elck heeft ghebzeken/en ick heb oock mijn ghebzeken.

kDerbly my dat ghy noch komt tot beken van schult.
 De Rijckaert die daer blijckt van silver en vergult/
 En deed dat noyt; ick vind' by dees en zijns ghelijcken/
 Veel beter schick van luy als by de tratse rijcken.
 Cerwijl ghy schuldich mensch uw schulden noch belijdt/
 Die meest bestaen in dzonck en in versupm van tijt/
 Zijt nuchteren en vzoet/en wilt u daghen reken;
 Let dan of u ghewin niet verder en sal strecken

Als't schat der rijcken en haer licht verkregen erf/
 Daer opze lupen/en t'streckt haer tot groot bederf.
 Coch ghy/zijt ghy ghesint tot woort-aen dus te leven/
 Soo moet ghy dies te meer den ouden Mammen gheben/
 En dencken dese Luy bewarent ghelt booz my;
 Want leef ick lang/ick mach toch t'Goods-hups niet boozby.

Ouderd.
 Armoet.

Dat is de waerheyt; want ick in mijn jonghe jaren
 Nam me mijn tijdt niet waer/noch kon mijn ghelt bewaren.
 Daerom mijn bzient/was ick een bed'laer eer ick t'wist.
 Soo sal't oock u gaen ist dat ghy dees tijdt vergist.

Ghy bzient/siet booz u/wilt u sober nu gheneren/
 Op dat ghy selfs wat hebt/oudt zijnde/te verteren.
 Doet niet als ick deed' in mijn wulpsche jonghe jeucht/
 Doe'ck anders niet en socht dan pdelheyt en vzeucht.
 k'En docht nae ouderdom/noch arremoede klachtich/
 (Siet my vzy an) dees ick nu beyde ben deelachtich.

Soud erghens wat te doen gheweest zijn sonder mijn?
 Dat wasser ber af/t'spel scheen niet volmaeckt te zijn.
 Ken docht nae gheen verdriet/k was gans gaer onbekommett/
 Had ick gheen gelt/ick vzocht mijn kleeren in de Lommert/
 Ick moft de Sondach me bieren van s mozghens tot
 Den nacht/na mis buycks wil/niet na de wil van Godt;
 Dan God die plaechden my/en deed my wel haest s wichten.
 Danck sy den Luyden nu die my dit Goods-hups sichten/
 Wilt me beweghen dooz ber arremen ghekarm.

waerh. 'tQuaets' dat de mensch beleest is oudt te zijn en arm/
Doedt u dan voor die bloeck door een ghematicht leven.

Gem.M. Dat wil ick doen/en haer mijn overschot noch gheben;
Ick docht heel weynich dat ick noch wat over hadt/
En ghy ontstuyt my hier een rijk verborghen schat:
Dat's spaersaemheyt/en tijt aen arbept wel besteden/
Terwijl ick (danck sy God) heb mijn ghesonde leden.

Ouderd. Niet roudt my meer dan dat ick heb mijn tijt versloft/
Dorwozcht ick volle weech/ick noemden 'tbeste ghesoft/
'tDer bloeckte schoft/'ken was tot wercken niet gheneghens
En nu ick wil/komt het mijn outheyt onghellegghen.

waerhz. Merckt ghy nu de waerom 'tzijn Ouderdom misgaet?

Gem.M. Jaerck/ in zijn jeucht deed hy quaedt met voorbedachten raet.

Ouderd. Och jae/dat deed ick/en soo doen noch soo veel wulpen/
Die'r laten voorstaen datze niet en zijn ghehulpen
Soo langze met de maets niet komen op de rull/
Of raken aen een Wif sonder eenich belul/
Niet oberlegghende/wat sullen wy beginnen/
Omt hupsghesin de kost met eeren voor te winnen?

Armoet. Het isser ver van daen/men denkt hoe kent vock quaer/
Als hups-sitte Daer hier komt een bedurben paer.

waerhz. Der rijcken milthept is den quaden een bederf.

Ouderd. Alst doet/ze zijn altijt van sinnen eben lustich:
Maer is men dan niet kijndt/of woztmen sieck of suchtich

Dan spzeect men 'tGasthups an/daer loost men dan zijn pack;

Daer wozt men dan voozt luy/en went soo tot ghemack

Datmer nauw met ghewelt weer wt en is te scheuren.

Daer is wel een waerom/dit sien wy daer ghebeuren/
Dat/lepter 'tWif/de Man heeft kost noch d'ranck ghebeuck.

Wat dunckt u/ warensen niet wel puur-sieken geck

Datze gaen souden en een ander plaets in rupmen?

Ze zijnder wel/ze sellen 'thups niet veel versipmen.

'tSeg dat maer spots-wijs/want 'kweet dat God dat herbiet.

waerhz. Hy sondicht die den aelmis qualijcke geniet.
In alle Staten zijn mis bzupeken en ghebeuken:

De onbeschacnde blijft in arremoe niet sieken.

Gem.M. Dit is het segghen van den onbeschacnden mensch/
Ick heb hier inde stadt volcomelijck mijn wensch;

Soo lang ick leef en mach my niet met allen hinderen/
En sterfick dan beropt het Wees-hups voet mijn hinderen.

Ick zoogh des Winters noch voor bzandt noch onderhout/
Daer voor is het Cantoor der hups-sitte ghebout.

En word ick sieck/ick ken seer licht int Gasthups comen:
Leef ick lang 'kwordt int ouw' Mannen-hups ghenomen.

Ouderd.

Dus heeft hy't al wat hy zyn leven langh behoeft.
 Noch waert hier inde stadt noch olicker gheboeft/
 Die'r met de bedel-zack soo weten te ggeneren
 Datze daer leech op gaen/en niet doen danze teren/
 En smeren alle daech/vant ghene sy met list
 Velen ontrogg'len / want d'een op den aer niet gist.
 Dus doenze/wantze gheen mop weer en hemmen spelen/
 Opt gheen dat 's Winters daechs de Hups-sitten hun delen/
 Begheben sy hun cock in de Gemeente Goods/
 Die nae ghelegghenthept/en nae bereytsch des nootz
 Een milde gifte geeft/om datze'r eerlijck souden/
 Daer met als Chyristenen soo sober onderhouden/
 Ghelijck hun klepne staet in armoede voecht.
 Maer 'tolicke ghespups (dat niet en is vernoecht/
 En wil de dat-men't al om hareut wille spilden)
 Voecht haer noch nevens dat in tweederlepe gilden/
 Daerze van trecken 'sweecks een ongherechtig deel/
 'tZy dan hoedanich 'tis/hoe luttel of hoe veel.
 Ze raken op den hoop dooz schoon en mop te praten
 Int eene Vendel oft het aer van de soldaten.

Dan soeckt men meer/ men seyt de Man het gansch gheen macht/
 Hy is gansch onbeguacm/ont slaet hem van de wacht.
 Dus worden sy bevyjt van andere Burghers boeten/
 En als ment Volck beziet/zijnt maer een hoope knoeten/
 Wt Eyderste van daen / en Burghers die te met/
 Dooz bond ling aen de Camper Steygher zyn gheset.
 Die r Amsterdam maer op een stroo-wis komen byppen/
 Of die niet langher in haer Lant en mochten blyppen/
 En dat om de Schyftuer die daer staet aen de wandt.

waechz.

In oude Vader/nu dit is een mis-verstandt.
 Cis lijcke veel waer dat de Lupden zyn ghebozen
 Als ze maer deuchlijck zyn/en wel doen na behooren:
 Den vromen vzeembeligh/al heeft hy goet noch Schat
 Is beter dan een onvroom Burgher van de Stadt/
 Al was hy schoon van rijck/en over oude strupcken/
 Men ziet niet op de mans/maer op des mans mis byrupcken/
 Die grofen groot zyn bep/by rijck en by ghemeen/
 En by den Armen is het misbyrupck oock niet kleen.
 Want al die dinghen die ghy wy hier gaet vertellen
 En doen gheen rycke Lup/maer sobze ghesellen/
 Ghelijck ick van u hoor en hier ter stede zie.
 Ick vind het spzeek-woozdt waer dat ons dus zeydt dat die/
 Den Armen goedt sal doen, dienter ver af te wesen.
 Van de ghemeene man moet daerom nu niet vzeesen:
 En af-keer krygghen om sijn giften te besteen
 Men die/die-r byachten dooz reuck'looshept int ghetween/
 Gheeft

Gheeft

Gheeft het om Godes wil/en om u selver eerder
 Sberustheyt aen te doen/de gift versterckt veel meerder
 Den gheber/als se dien/dien men de giste gheeft/
 Het blijft by Gode/daer de weldaet eenwigh leeft
 En die der t'zinder tijdt belooningh vooz zal gheben
 En denckt/dat dien ghy't gheeft/so langh zal blyben leven/
 Als d'eeen steen zal op den anderen blyben staen
 Ja so langh tot dat aerd'/en Hemel sal vergaen/
 Dat's/daer sal in eenw gheen arrenoe ghebrecken/
 Ghelyck wy Chyristus selfs daer dus van hoozen spreekken.

Gem.M.

Wyn hebt ghy stadich niet/maer den arremen al'tijt.
 'k Doel lijcke wel in my/inwendich noch een strjdt
 Tusschen de rechte liefde' die ghy wel wout leeren/
 En tusschen eyghen baet/die'k niet ken van my keeren.

waerh. Eygé .B.

En ick beloof u weer het alderhoochste Lot :

Gem. M.

Wat dunckt u/sal u dat niet wel soo wel vermaken ?
 Het staet my beyd' wel aen/houd' icker aen gheraecten.
 Maer weet ghy Waerheyt wat wel wesen sou mijn zin ?
 Maer hier te legghen in/om tytelijck ghewin/

waerhz.

En dat mijn ghelt by Godt een Welms mocht verstrecken/
 Terwijl ick u tot Deucht dooz liefde' niet ken verwecken/
 Doet ghy't noch beter soo/dan dat ghy't ganschelijck laet
 Laet dan de Loterx u zyn een noodich quaet/
 Leght in om winst/meer als dooz Chyristelijck eerbarmen/
 'Sal daerom niet te min verstrecken aen den armen/
 Gaet en beweecht oock dooz eersucht den rjcken Man/
 Dien ick ghesproken heb en niet beweghen kan !
 Van toch ick denck dat ghy hem zijt veel aenghenamer/
 En leght ghy hier in/op de Kederijckers Kamer.

Rey van Maechden.

Singhende een Liedt teghen de Giericheys.

DE Giericheyt, ondank
 Gaen aldermeest in swanck,
 En'tzijn de grootste sonden ;
 Daer aen door Eyghen baet,
 De mensch godloos en quaet
 Moetvvillich blijft ghebonden.

De Giericheyt en doet
 Niemant ter Verelt goet,

92
Selfs moet hy 'tzyne derven :
Vvant hy vvroet noch om meer,
En hy had zijn begeer,
Kond hy begeerte sterven.

Dan neen, hy vvort verleyt
Door de begeerlijckheyt;
In veel verscheyde sonden,
Als Nijt, en Dievery :
Eerloos bedroch, daer hy
Heel vol van vvort bevonden.

In plaetse dat hy moet
Zijn noloos overvloet
Den armen mede delen,
Soeckt hy veel eerder noch
Door alderley bedroch
Zijn naesten te bestelen.

Hoe strijdt dat teghens Godt,
En teghens zijn ghebodt,
En 'tChristelijck erbarmen ?
Datmen van Rijkdoms lot
'tOnnodich overschor,
Onthout den rechten armen ?

Let of die mensche boos
Dan niet is goddeloos
Die't hert soo gaet bedelven
In sond? en set zijn sin
Niet dan op vuyl ghevwin
En hout het voor zijn selven.

Van vvaer Gheloove sterck
Is milde Liefd het merck,
Dir hoortmen Christum spreken,

13

Dan is de vvrecke Nijdr,
Die soo daer teghen strijdt,
Van ongheloof een teken.

Derde bedryf. Eerste vvtcomst.

Rijcke Wreck. Wellust. Overdaedt. Onnutte zorch.

Meester Berent uyt.

EEn eerst ghebozen kindt is niet veel meer alst stof
Daermen den rechte Mensch' eerst sal gaen maken of/
Want niemant is een Mensch' om't maecksel van sijn leben
Sonder de wetenschap/en oorzdelijcke reden/
Die door opvoedingh/en ghewoont/van langher handt
Van treffelijcke Tug/woydt in de jeucht gheplant/
En dat is oorzaeck oock/dat wy sijn kioecke Gheesten/
En dat 't slecht Volck/verscheelt maer int fatsoen de Beesten.
Dies dzaecht een Wijs Man licht/haer plompheydt met ghedult/
Want datse grof zijn/komt niet by haer eyghen schult :
Maer by de botheyt van haer ouders die haer leeren/
Want 't gaet daer eben me/ghelijck als met 'tbootseeren/
Cwee Meesters maecken wyt eben veel kleys een beelt.
Maer siet eens wat het een by't ander al verscheelt/
't komt niet by't Pottaert/dat 'teu lomp is/tander aerdich/
Dat 'tene niet en ghelt/en tander veel is waerdich/
Daer by de maeckers die elck anderen in kunst
Te boven gaen niet in der oorzdelaren gunst.
Eben soo gaet het oock in Steden en in Landen
Daer in't opvoeden sijn de Meesters alderhanden/
Van d'alderbeste sijn luyden van groote staet
Wel treffelijcke rijck/van goet belept en raet/
Ghelijck mijn Ouders/afghekomen van de goeden/
Die my dus gracelijck op hebben laten voeden/
Dat alle Menschenen hun verwond'zen alsse mijn
Menschouwen/segghende kent al in een man sijn &
Gheleertheydt/en verstandt/en rijckdom overbloedich &
Daer by ghesondt/en als een Jonghelingsh soo moedich &
Cis waer dat my de lust van't dansen wel bergaet/
Van hipp'len/spyinghen/dat d'ouden niet wel en staet/
Daer me dat ick my troost/nu my mijn swacke bienen/
Pa songhe seuchts ghebzyck/daer in niet willen dienen/
Dat is een kleene saeck/mijn vyzelijck hart en tongh/
Daer in ick my verheuch/blijft altydt eben songh.
Ick en ghewen my niet tot alexwarich grimmen

Als ander oude Luy die saer op saer verflimmen/
 Int knozren/ guozren/en dat duert een heelen dach/
 Ons komt het dar de zeucht by haer niet dueren mach/
 Daer teghens wil die staech in mijn gheselschap wesen.
 Is dat niet beter dat een oudt man wozyt ghepzen?
 Van datmen van hem sepdt het is een d'warfen bloet/
 En rechte gierichaert die niemant goet en doet?
 Dooz my / ick en sal oock niet veel onnuttelijck gheben/
 Maer ick begheer van't mijns wellustelijck te leven
 Ick doe mijn selven goet / ick zoek ghemack en rust.

Vveld.

Gheluckich Mensch / soo langh ghy my bemint van herten
 Sal u u onderdom in eeuwichheit niet smerten/
 Daerom omhelst my vry / en grift my op u ziel/
 Niet sal u quetsen dan / hoe scherp de saeck gheviel.

Overd.

Al wat mijn Spelnoot zepdt is seecker en ghewis!
 Bergheet my midler tijdt / noch t'huys noch op den Dis/
 Al wat tot praecht ghedijt dat sal ick u doen maken/
 Ghy sult dooz my aen alle leckerny gheraken.
 Ick sal u troetelen en voeden na u wenschy/

Rijc. Vv.

Ghy zijt my al mijn lust / en ghy mijns herten wenschy/
 Verlaet ghy my niet / ick sal nummer u verlaten.
 Ghy zijt mijns zielen lust / met vrolijck doen en pzen/
 Ghy doet my welich huys en leven goet gherijf.

Onnut. z

Ick volch den onderdom ghelijck de schadu t'lijf/
 Ghy sult my nummer ballinck uws harts verclaren.
 Ghy sult de steutel van mijn isre kist bewaren/
 Daer in mijn hert en sin ghesloten is O Drou/
 Dese twee doen mijn vzeucht / en ghy zijt my ghetrou.
 Doet ghy my alle lust ; en laet ghy alles halen

wellust.

Wat tot mijn grootheydt streekt / en sy salt al betalen/
 Dat dunckt u ben ick niet u toeghedaenfte vziendt?
 Ja ghy / maer hebben wijt aen u niet wel verbiendt/
 Met soo veel heerlijckheydt en vzeuchde te bedryben?

Rijke w.

So langh ick leef zult ghy daerom oock by my blyben.
 Holla wat hooz ick? siet wat volck daer ginder staet
 't Zijn van u vzienden : 'tis eerzucht en eyghen baet.

wellust.

Se hebben vry wat noest / wat offer is te veghen?

Derde Bedrijf. Twveede Vvtkomst.

Eyghen baet. Wellust. Onnut' zorch. Overdaedt. Onderdom.
 Rijke vreck. Armoede.

Eygen b.

Ick zal mijn best doen om hem daer toe te betoeghen,
Ick gae/blijft midlertijt hier dichte by der handt :
Om oft mislochten mi/ dat ghy van u verstandt/
Men hem eens leght int werck/want dat by rijke luyden
Dich wilz niet minder heeft alst myne te beduyden.
Mijn Heer/vermits ghy zijt een Man van groot belept
En weet van alle dingh de waerom en tbescheyt/
Eer dat ghy wat begint. well. Seker hy is wel aerdich.

Eygen b.

Mijn Heer gheeft my ghehoor/ben ick u so veel waerdich.

Vvullust.

*k Denck dat ghy garen waert te kerremis ghenoot.

Eygen b.

*k En volch hem niet als ghy doet/om her daerlijckx hzoot.

Ghy maect het dat het al de kinderen schier merken.

Vvullust.

Hy gheeft my niet of ick verdient wel met mijn werken.

Eygen b.

Wat komt hem toch van u als boerterp en spot ?

Daer teghens komt van my groot boozdeel en ghenot.

Daerom ick dock nu ben hier by mijn Heer ghekomen/
Die zoo *k wel dencken ken/nu langh al heeft vernomen
Van dese Loterp voort Gods hups inghestelt/
Der oude Nammen/die verlegghen zijn om Ghelt.

Onnu. z.

Sus sus/wy weten nu alree wel al u segghen.

Eygen b.

Is niet een wonder dingh ? *k segh hoozt my toch eerst upt.

Overd.

Wy weten wel wat dat u langhe teem beduydt !

W bzieven houwen maer van alderley ghebraken

Eygen b.

Wie selder noch al meer de kloet in komen steken ?

Mijn Heer toont dat ghy zijt Meester van u ghezindt.

En doetse rusten toch soo veer ghy my bemindt.

Rijc. w.

Gaet met u woorden voort men sal u reden hoozen.

Eygen b.

Ick hoorn niet om u dooz veel woorden te behoizen/
Tot ommat spillen/dat nergens toe komt te pas.

*k Weet dat ghy hebt een hoope leech gelts in u kas/
En om u dat te doen met boozdeel te besteden

Daerom is dat ick coom. Want siet men heeft doen smeden

Heele servites van silver van goede keur

Daer aen ghy lichtelijck nu kent gheraken denr/
Gheringhe middelen tzoont oock niet langhe dueren

Oft was ghewonnen. Maer ghy moest het aboutueren

Soo wel in dese saeck ghelijck ghy dickwils moet

Alsje de kroopluy gheit op verre Wissel doet/
En om een klepne winst durft ghy dat wel beginnen.

En zoo't maer tocken wil soo staet u hier te winnen

Diftich per cento niet inlegghen binne jaers/
En oft mislochten/tzou daerom dan noch niet schaers

Tot uwent komen om/ghy zijt van groot vermoghen/
Ghy gheeft den armen toch licht wat uyt mededoghen/
Daerom gheeft het haer nu terwijl de saeck so staet

Dat 't gheben u verstreckt Helms/en eyghen baet/
't Sal daer benedens noch schynen een Chzistlick teken.

Vvullst.

Mijn dunckt de Duvvel zel ons nou de passy pzeken/
Iae wel van waer komt u dit bysere verstandt ?
Iffer noch sulcken Man wel in dit heele Landt ?

Rijc. w.

Ghy zyt een scap Ghesel : hoe weet ghy' t oock te hallen ?
Ist zoo ghelijck hy zeyt 't zou my heel wel gheballen.
Want als ick 't wel bedenck/tis rechte voogt een tijt
Datmen booz alle dingh moet letten oyt pzoft.

Overd.

De saeck en is niet vzeemt/na dat icker van oozdeel/
Den armen goet te doen/dat met mijn eyghen voozdeel/
't Ghebeurt niet alle daechs/ick neem al in beraet.
Luyftert daer niet eens nae/tis maer een sotte praet/
Die slot noch reden heeft : hy soeckt u te bedzieghen
Ghelijck hy vele doet in dit stuck met sijn lieghen/
Die dooz sijn aen taen loos haer selven maecken wijs
Dat men haer sal vooz sien met d' alderhoochste wijs/
Daer zex niet meer als een van allen sal ghebeuren
En alst al om komt zint vooz u niet meer als leuren/
Die beel te slecht zyn/om in ons rijck Buset/
Dat wel van alles blinckt/ten toon te zyn gheset.

Eygen b.

Overd.

Wat dunckt u of men maer u handen daer me vuiden.
'k Ben seker niet vermaecht met veerthien hondert gulden/
't Mach my niet helpen/weet/ten comt daer niet op aen/
Dat woedt tot onzent wel in een Bancket verdaen.
Dit is een treflijck Man van overgroot vermoghen/
Die winst mach hier niet eens in diepen noch in droghen/
Ghelijck ghy zelfs wel weet/en seker zou mijn heer
Daer om dan ligghe in/dat gingh hem aen sijn eer.

Rijc. w.

Doe ghy van wuuste zeyd' docht ick 't zou meer beduyden/
En dit is anders niet dan vooz ghemeene Luyden.
Tis te gheringhen zaeck vooz zoo een Man als ick.

Eygen b.

Ick docht ick u nochtans soud' vanghen in die strick/
Want alle Menschen zyn innumers tot winst gheneghen.
Dan ginder stater een die zal u wel beweghen/
Hem zick hou ! hoozt ghy niet ? Ick ben al upt ghekalt/
Komt laet ick nu eens zien hoe u de zaeck ghevalt/
Armoed' en Ouderdom die sal ick me gaen wencken/
Laet haer al me gaen/want aenzien dat doet ghedencken.
Komt oude Luyden/comt/wy hebben hier de Man/
Die heeft hy maer de wil/u lichtlijck helpen kan.
Komt volcht ons achter aen/wy sullen hem gaen spzeken/
Wy mosten 't zijnder eer eerst de Trompet eens steken.

Derde bedrijf. Derde uytcomst.

*Eersucht. Armoede. Ouderdom. Onnutte zorch. Waerheyt.
Overdaedt. Rycke wreck. Eyghen-baet.*

- D**ese mijn meghesel/denck ick/heeft u seer wel
 Ten inhout uytgheleyt vant teghenwoordich spel/
 En doet hy niet mijn Heer? Rijk.w. Dat doet hy en wel claerlyck.
- Eersucht** Soo weet mijn Heer den noot der armen wel bes/waerlyck/
 En hoe medoghend' zy komen ver soecken/dat
 Ghy haer wilt helpen met een deeltgen van u schat/
 Dat ghy meucht missen van u Ryckdom overbloedich.
- Armoet.** Wachtighe Man wy zijn van Armoed heel mismoedich/
 Dus troost ons met het gheen dat Godt u gaf te veel.
- Ouerd.** Mijn Heer heeft toch weet ick wel seuen luyden deel/
 Diesullen wy hier licht tot onse meningh raken.
- Onnut.z** Ghy weet heel wel een anders reeckeningh te maken/
 Maer doet u selber goud doe wist ger luttel of.
- waerhz.** Gaet het u beter Drou/so zeght dan vyz God' lof/
overdaet Siet hier de Wijs hepdt weer. Ja wonderlijcke dinghen.
 Hoe na comt ghy ons weer u oude deuntgen singhen?
 Ick bidd' u swijcht toch stil/ghy volcht de oude sleux/
 Cheeft toch van u gheen aert/ghy kalt het achterst veur.
- Rijke w.** Dat dat ghy doet of zeght dat sluyt toch niet met allen/
Eersucht Al wat ick aen praet sult ghy pas nu weer ontkallen/
 Dus bid ick houdt u mondt/soeckt ghy der armen baet/
 Ghy siet toch wel hoe seer dat al dit Volck u haet/
 En dat sy u gheseg toch niet met allen achten.
- waerhz.** Nochtans wil ick hem doen der armen ware klachten.
 Hoozt Rycke/hoozt my toch/en siet haer armoed aen.
- Rijke w.** Mijn Ouders hebben eens ghenoech daer toe ghedaen/
 Doe sy dit Godes hups booz d'armen dede maken
 En onderhours ghenoch uyt Liefd' daer toe bespaken.
 Wat dunckt u mocht dat niet wel booz een gift bestaen?
 Jae't/dubbelt wel mijn Heer/dus laet haer nu vyz gaen.
- wellust.** Maer vierentwintich pleech eertz's tgheral te wesen/
wachz. En tis nu naeby tot twee hondert toe ghetesen.
 Zulcks dat al dat bespreek van u Booz-ouders out
 Niet vierendeel verstrekt haer noodich onderhout.
 't Der streckte doe ghenoech/die hondender op leven:
- Rijke w.** Oft ghy daer duyt sent naemt/soud' icker staech toe gheben?
 't Waer beter battet noyt Gods-hups en waer ghesticht/
 Luyhept/verslof daer op/en stelt het hertgen licht;
 De traghden dencken/'t sa laet ons vyz stemken trouwen/
 De Rycke moeten ons toch eeuwich onderhouden.

- 28
- waerh. **D**an ick en doct niet meer/niemant byde my soo geck.
Eis quaet ghenoch/dan denckt eens om dat groot ghebzeck/
Daer van de menschen zijn soo qualijck te ghenssen:
Armoed en sond soo groot in dese stadt niet wesen/
Dat is wel waer/wast saeck deed' elck in tijts zijn blijt/
Endat de stercke jeucht wel waer nam at zijn tyt:
Waer wiljer dan me hren als sp die tijdt vergiffen?
 Rije. w. **S**oo moet ense mijn hulp en mijn hantrepcking missen.
 Armoet. **D**at was beklachelijck/eir teghens Goods ghebodt/
Want God wil dat ghy ons van uw's gheef ons' ghenot.
 Eersucht **D**u oude Luyden/nu/ wy zijn hier niet ghekomen
Om te kahlen; maer ick hebbe voozghenomen
Dees te beweghen dat hy u in uwen noot/
Goedt doe om mynen't wil niet kleeding/ dzanck en byoot.
 wellust **O**m uwen't wille toch? Iae wel wat sal doch dese
Daer laten duncken? En wat meent sp wel te wesen?
 Rijke w. **D**ese heeft van haer sels een dapper goet vermoen.
 Eersucht **D**at ghy om my niet doet/sult ghy om niemant doen;
Ghy kent my niet misschien; gaet eens u hert dooz-soecken/
Daer staet mijn naem ghepyent ronts-om in alle hoecken.
Kromt laet ick u mijn naem eens luytstren in u ooz/
Misschien waer toe dat ick u dan daer deur bekooz.
Wat dunct u/ben ick niet van dapper groot vermoghen?
 Rijke w. **N**iemant als ghy sult my bzenghen tot medoghen/
Ik heb nu al tweederley aen bechtigh wederslaen
Dan ghy sult my de saeck alleen aen hemmen raen.
 waerh. **W**aer in vervalt de Mensch? laet ick u toch beweghen.
 Eersucht **D**at sal heel qualijck zijn/ghy pzaet het niet te deghen.
Dus moet ghy kallen/hoozt/dit is des rijckers Mensch/
Hy wil maer grootheyt/en daer na streekt al sijn wensch.
 Rijke w. **D**at is de waerhepdt/ ghy dooz-grondt mijn hert en sinnen.
 Eersucht **W**el aen dan/eer sult ghy dooz dit inlegghen winnen/
Want al de Wereldt sal u mildthepdt zijn bekendt.
 Rijke w. **I**k wil wel wat gheven alst sal strecken tot dat endt
Maer secker ick gheef niet alst niet bekent sou wesen.
 Eersucht **V**aghelijck sal ick u naem vooz al de Werelt lesen.
Meer als twee hondert mael/'k sal maken darmen sept/
Dat is een rijcke Man/wat het hy in ghelepdt.
 Rijke w. **D**at staet my seer wel an cond' ghy dat soo bestellen.
 Eersucht **D**at sal ick doen wilt u dan nergens meer in quellen.
 Rijke w. **D**at wild ick wel dat ick dan voozt heel waer ghestilt
Dan hert en van ghemoet/ Eerz. wel aen indien ghy wilt
Ik wil u ghestoozt ghemoedt met goe Schijstuer bewysen
Wat wpt inlegghen u al rusts en goet sal rpsen/
 Rijke w. **D**at wilt ick dat ghy deed'/'t waer my om hoozen lust/
 Eersucht **I**ck weet wie dat ghy zijt/dan stelt u hert gherust

De saeck en lijdt gheen last. Dus ist met u ghelegen,
 De midlen die ghy hebt die hebt ghy niet vercreghen/
 Juyft rechtvaardich als ghy nu wel wilde dat
 Ghy die vercreghen had/dat knaecht u by al wat.
 Dat is de waerheyt/en 'maecht my te niet berseghent
 En elck 'sijn weer te doen/konit dapper ongelegghen/
 Ick woekerden/ een deel/een deel heb ick gheroofst/
 Dat quelt my soo te met / toch 'kstaet mijn uyt het hooft/
 Dooz dese twee/die my de fantazy verdoypen.

Rijke w.

Eerfucht

Da's booz een wyl/want die ghelijck wel by u blyben/
 Van ick sal aen u doen een sonderlinghe kunne
 Ghelijck ick heb gheseyt/en dat dooz de Schrifuur/
 Die 'kwel versta/ ja trots de beste wolle nepster.
 Gaet maer met my te raet/ich sal u daer een plepster
 Van smeerden/die u sel helpen aen ziel en lijf.

Rijke w.

Eerfucht

Cond ghy dat doen/ghy daed' my wel een groot gherijf.
 Met 'ronrechtbeerdich goedt zult ghy u vzienden maken
 Schijft Lucas, op dat ghy mocht inde woonste raken/
 Der salighen/dat is/dat Christus selver spreeckt/
 Op dat ghy dooz dat goet/'tgoet krijcht dat u ghebreect.
 Dat is/ wilt ghy hier wel/en namaels salich leven
 Soo sult ghy van dat goet den armen deelingh gheben.

waech.

Swijcht stil/verbloecte gheest wat blaest ghy desen in/
 Ghy doet van dese Cext wtleggingh na u sin.
 Dus sult ghy dat verstaen wilt ghy een Christen heeten
 Dat alle rijckdom wordt onrechtelijck beseten/
 So veer de gier'ghe Mensch sich daer me niet en maecht
 Vzienden. Die vziendschap dan/daer rijckheert aen geraeckt/
 Is de ghenade Godes in leven en in sterben/
 Die hy dooz giften aenden armen ken verwerben.
 Duyt dat dan nummermeer van buyl en snoode winst/
 Daer van den dieffschen Mensch niet toe komt 'talderninft/
 Soo ghy sulck goet besit hier in dit sondich leven
 Sult ghy den eyghenaer en niet den armen gheben/
 En dat's noch niet ghenoch/want so spreeckt Godt den Heer
 Hebt ghy ghestolen werckt/en gheeft het thien bout weer.

Eerfucht

Rijc. Vv.

eerfucht.

En stoozt u niet aen haer/ten stuzt toch niet met allen
 Laet haer uytleggingh niet/maer mijn u wel gheballen.
 Maer staet dat in de Schrif/en ben ick noch bes waert
 Dat ick dat weet is my wel buysent guldens waert.
 Doopt salicheyt daer dooz/en eer by alle Menschen/
 Wel soudt ghy nu wel meer op dese Werelt wenschen
 Dat is secundum Lucam denckt daerom by al waers/
 Leest sijn sekkenden eens/vant achrst' tot thierende vaers.

waechz.

Mijn haet ghy/en ghy mindt Gods lasterlijcke schelders.
 Ick schey van hier O Mensch/en soeck mijn woonplaets elderz/

2p
Eerfucht **Z**en ick u niet mijn Heer wel dapper een goet Dient ?
Rijke w. **D**oor seker/en ghy hebt de kost van daech verdiendt.
Komt mijn beminde sleep laet ons nu met malcanderen
Tot aen de midbach toe/gaen in den Bomgaert wanderen.
Eerfucht **H**oe staet ghy dus en gaet/vertoeft hier nu niet langh
Speelt dobbe dobbe dob/en gaet dan boort u gangh.

Vierde Bedrijf. Eerste Vytkomst,

Rijcke Wreck. Overdaedt. Wellust.

TIs huyden kermis/en ick heb u doen bereyden
Wat tot de kermis dient: Ghy weerom met u beyden/
Te weten ghy/en ghy/sult my zyn tot gherijf/
Ghy wat mijn gheest belanght/ghy wat belanght mijn lijf/
Want ick ben nu ghesint my lustich te verheughen.
Overd. **W**aerom en soudt ghy niet/tis wel in u vermeughen/
Rijke w. **T**racteert u Dzienden op sijn kermis alle daechs.
Dat doe'k/ooch dan'ekomt my nu wonderlijcken slaechs.
Hoe wel ick vrolijck ben en altijt eban lustich
So voel ick nu mijn gheest op dees tijdt wel zoo rustich/
Als ick wel anders doe/toch de ghemeene vzeucht/
Denck ick dat oock mijn hert meer als ghemeen verheucht.
'k Hoort niet dan dat mijn lust/als speelen lieflijck singhen,
Daer by verheucht ghy my met hiplen/dansen springhen/
Sulcks dat ick al gheniet/wat dat een waelich Mensch
Soud willen hebben tot voldoeningh van sijn wensch.
Soo knap en spzeek ick niet de Casel is ghereet/
So knap en lonck ick niet of ghy zijt al ontkleet/
En schopt met my naert bedd' daer ick gheneucht ken rapen
In gheen dinck beter als in zacht en langh te slapen.
De Casel is ghedeckt/laet ons gaen sitten aen
Om op sijn kermis nu den buyck eens te versaen.
'k Moet nu mijn Dzienden eens te deghen op gaen vullen
Met groote kroesen/en met langh en veel te smullen.
Wp moeten nu de Daech eens dzincken uyt de kreuck
Wat maer met sijnse vocht die heeft toch guer en reuck.
Dat moet nu so gheschien/ kheb dat soo door ghenomen.
Daer zyn die Speellup toch/ghebiet haer hier te komen
Maet vrolijck snaer ghespel/waer toeben ze so langh t
Want 't speelen gaet wel onder liefstncke sangh/
Daer me ghy my dit mael lustich eens moet vermaecken/
Dat sal de saus zyn/ die de spijs my sal doen smaecken.

Vierde bedrijf. Tvyvede Vvtkomst.

Lazarus. Onnutte zorch. Rijke Wreck. Wellust. Overdaeds.

O M dat daer veel gheboefts onder de bedlery
Sich hepmelijck verstack / Dieben / Dieveggen sp /
Hupse verspietsters / en veel snoode hupcke vaken /
Die quanzups tot de luy een loose bootshap maken /
En steelen dat se zien so ghy niet op haer let
Om sulck quaet te verhoen heeft dese wyse Wet
Niet beedelen verboon / wat naem men't oock mocht gheben /
En hebben / om dat al de arme souden leven /
Daghen daer toe gheschickt / en Mannen na haer keur
Die d' Helmis booz ons garen van deure tot deure
Die sp weer alle weecks deelen den rechten armen.
Van laes ! de rijcken dier der armen niet erbarmen /
Gheven soo sparich van haer goederen menichvout
Dat het niet half verstreckt het noodich onderhout /
Sulchs dat de bed' lery / vol alderley ghebzeken /
Booz rijckdoms giericheyt te niet weer in sal bzeken /
Want siet ick moet al ree terwyl my dwinght de noot /
Om Gode's will'n weer om gaen bidden daegghelijcksz boot /
Van 'ris God betert / wech / werckt Bedelaer / wilt ghy leven
Gact by d' Helmoeseniens die wyt booz u luy gheben /
So spreekit het volckjen dat daer 't alderminst toe doet.
Hoe kom ick / ey my / boozt ? ick ben so swack te voet.
'k Waer garen wat nae by der rijcke luyder deuren
Want van haer tafel ken my noch wat goets ghebeuren.
Och Dzienden gheeft my toch wat om de wille Gode's /
Van al u overbloedt niet dan een stuck dzoogh bzoods /
Godt help u Bedelaer / ghy komt hier al te pachtich.
Lazarus. Och gheeft my en ghy vint u loon by God almachtich.
Vvellust. Wat quelt ons dese Ghyt / wasser oock rechte boozt
En ergher Roch in Zee / sp quam ons wel aen boozt.
Lazarus. Wermaert dat ick my wend / sieck eick al eben prachtich
In weelden varen boozt niemandt is schier ghedachtich /
Des groote noots daer in dat armoee steecht bedzoest /
Om dat de oberdaedt min heeft alze behoest /
En meer wil alse mach / en noch niet ken versaden.
Siet nu in dese tydt wat daer al oberdaden
Worden ghepleecht / want t'is op kermis een ghebzyck
Niet datmen Gode diendt / maer dat men diendt sijn buyck /
Ghelyck of dese tydt was ingheselt tot bzassen /
Suppen / en souden die van jaer tot jare wassen.
Tis wel een mis- verstandt / O Mensch het is die tydt
Die t' Chrystijck Volck wel eer Chyristus heeft toe ghewijt /

Tot heuchenis dat sy op die tijt zijn ghekomen
 Tot t Chriſtendom dat doe van haer is aenghenomen
 Dooz't eerste pzeken in haer nieu ghestichte kerck/
 Soo dat de Gods dienst was onser Dooz'oud'ren werck/
 En quamen daerom by den anderen in die daghen:
 En dat behaechden Godt/maer dit is hem mis-haghen
 Dat ghy niet anders weet op dese tijdt te doen
 Dan pal te sitten aen den Tafel dan den noen/
 Tot aen de middernacht/daer kroes op kroes gheschoncken
 Wort tot de randt toe vol/en maecte malkander dzoncken.
 Dan gaetmen sat na huys/men denckt niet eens na Godt/
 Dyzsmen met Chyisto nu/niet schandelijck de spot?
 Ja Chyisten met de mond/houdt op van soo te leven.

Vvellust.

Meent ghy dat het ons lust van u te zijn bekeben?
 Swijcht stil/of gaet van hier/w' doen dat ons behaecht/
 Wy worden hier wel van een Bedelaer gheplaecht/

Lazarus.

Beweecht ghy rijcke dooz' mijn armoe niet met allen?
 Gheeft my om Gods wil de krupnikens die daer vallen
 Onder de Dis daer ghy sit bzolijck aen en eet/
 Och spijst my met het gheen ghy niet de boet vertreet/
 Laten u Dienaers my toch eens te dzincken bzenghen/
 En laest my met den dzanck die sy onnut verplengen.

Rijcke w.

Maecht stracks den Bedelaer voozt/gaet slaet hem blaegh en blau/
 Hy siet daer upt dat my sehier walghet pets meer t'eten/
 Hy heeft hier langh ghenoch vooz' onse deur gheset en/

Lazarus.

En slaet my niet/ich bid dat ghy my toch verschoont/
 Laten u dienaers my dus toch niet overromp'len/
 Smijt niet/ken ich niet gaen/ich sal daer van daen homp'len/
 Och my waer sal ich heen. R. Vv. pacht u van hier oock strack.

Lazarus.

Dat soud' ick doen/dan laes/mijn beenen zyn te swack/
 Se kement secke lijf/ey my ! niet verder dzaghen.

Rijcke w.

Tschijnt dese niet en sal van hier gaen sonder slaghen

wellust.

Dat is ghemeeenelijck een Goodtzel-bzocks manier.

Rijcke w.

Hoe nu? ken hy niet gaen/soo sleept hem dan van hier/
 Daer elders om een hoeck/bzenghet hem stracks upt mijn ooghen
 Op dat mijn bzinden haer/lustich vermaecken moghen.

Lazarus.

Trecks my toch niet soo stijf/mijn leden zyn te teer/
 Ich ben nu ver ghenoch/laet my hier legghen neer/
 Tmedoghen woort voozt aen by Menschen niet ghevonden
 Dan 'tis ghevaren in onredelijcke Donden/
 Die wispel-steerten en se doen my meerder goets
 Als my de rijckaert doet/bol weelrs en over bloedts
 Die mach vooz' Lazaro niet van syn Dis ontbeeren/
 En dit ghediert beweecht/en licht mijn diepe sweeren.

Vierde Bedrijf. Derde vvtkomst.

Waarheyt. Lazarus.

Hoe leyt de swacke Mensch hier toech dus in den dreeck
 Der stoeten en verdruet / en woerdt veracht als geck ?
 Hy schijnt heel machteloos / ik wil my tot syn waerts voeghen
 Syn borst die reutelt / en syn aem begint te swoeghen.
 Hoe dus onnosfel Mensch / wat draecht ghy dooz een pack ?
 Hongher en konumer / en ick sterf van nghemack /
 Ick had den rijcke dat hy my eens wilde laben /
 Hy deed my van syn deur hier strepen dooz syn slaben /
 Eplact onghetrooft dies sterfick nu van doost /
 Dermits dooz drancks ghebzeck mijn hart singht in mijn borst /
 Mijn darmen trecken toe / dooz dien ick hier ghegheten
 Heb in so langhen tijt. waerh. t. Medoghen is verflaten.
 Hoe zijn de Menschen doch van herren so versteent ?
 Hoe sondt sit niet int vlesch / mer wortelt int ghebeent.
 Van moochlick dat ghy om te groote gifte pozden.
 *k Badt om de krupankens maer / *mocht my noch niet ghewozden.
 Och my / ick worde bangh / blijf by my heer in noot :
 Mijn hert beklem / ick voel de noot ho van de doot.
 O Godt zoudt ghy my wel gheluckigh home gheven
 Een saligh eyndt van mijn bedroeft elendich leven /
 Mijn Godt ick voele ja / als my de Mensch verlaet /
 Zijt ghy mijn hulp en heyl die nummer van my gaet.
 Vader mijn ziel soeckt rust die met een goet verlanghen
 Hoopt nu te wozen in der zal ghet plaets ontfanghen /
 Die den bedruekten Mensch nummer ghestoten sough /
 Die zieck voek open ; Och de doot die houdt mijn tongh /
 Sulcks dat ick niet en ken roemen Gods roent groet-dadich /
 Van bidde Godt zijt nu mijns sandaers toech ghenadich,
 De Wolcken scheyden en des Hemels claerheydt bliickt /
 Der Enghelen ghespeel tot op der aerden klijckt /
 Godt seyndt van boven as een schaer van zal ghesielen
 Om dese siel te hael die neer dooz Godt sal kintelen.
 Als zijnde waerdich om in Godes heyligh Hof
 Met andere sielen bly Gode te singhen lof.
 En elck hoop Laz-rus luck hier namaels te vermerben /
 Van leest met Laz-rus eerst / wilt ghy niet Laz-rus sterben.

Lazaro.

Lazaro.

waerh.

Vierde bedrijf. Vierde vvtkomst.

Rey der Enghelen. Waarheydt. Lazarus.

De trotse Rijke die daer leeft

In overdaden,

Niet om versaden,

Ghelooft maer met den mont, dan heeft

van God te deghen,

Nauvvlijcks bevveghen,

Ghelijck als d'arme bloet

In zijn elenden,

Die met een vvaer en reyn ghemoet,

Sich konde in teghenspoet

Tot Gode vvenden.

Salighe ziel ghy vvort vervvacht,

In Godes vvoning,

Die tot beloning

VVort den verschoveling veracht

Nae't droevich leven

Van God ghegheven.

Ick sack van boven dael

Neder op Aerden,

Ick koom, ick koom, ick koom, en hael

V nu voor dese mael

Met grooter vvaerden.

Rijft op en komt nu met ter vvoon,

O ziel neerslachtich,

By God almachtich.

Stijcht opvvaerts en ontfangt de Croon

Der eeuwvicheden,

Besit in vreden

Hof dat daer is bereyt

Den mensch verschoven,

Van eeuwvicheydt tot eeuwvicheyt,

Als tijdt dat ghy mescheyt

Van hier nae boven.

kVvil met den sael'ghen heden
 Nae Gode toe ten Hemel opvvaerts styghen,
 Kvvil langher hier beneden
 Niet blyven, daer de menschen my doen svvygen
 Die hares Godts
 Als zondaers trots
 Niet eens en zijn ghedachtich;
 Maer blyven steken
 In sonden en ghebreken
 Heer almachtich.

Alleen voor Gode knielen
 Die pynelijck op dese Vverelt leven,
 En nederighe zielen.
 De grootheyten ken haer niet tot God begheven
 Met vvaerghemoet,
 Als kleynheyten doet,
 Die door haer salich sterven,
 Tot een belooningh
 De Goddelijcke vvooningh
 Sal veruyven.

Doe Lazarus ghesturven
 VVas, die zijn smert in armoe droech geduldich,
 Heeft hy ghena veruyven
 By God, die voor de zynen sorrichvuldich
 Is even staech,
 Siet eens hoe graech.
 En met vvat groot verlanghen,
 Der Engh'ten scharen
 Ronts-om hem nu vergaren,
 En ontfanghen.

Als wat des Werelts is/ heeft sijn begin en endt/
 Het aerdt'sche dat vergaet/ Hemels blijft onghescent/
 Soecht niet des Werelts dies/ maer soecht des Hemels lusten
 Want zaligh sijn de doon die in den Heere rusten.

26
Vijfde bedrijs. Eerste vvtkomst.

Overdaedt. Wellust. Eerzucht. Onnutte Zorch. Rijcke Wreck.

Over Tafel zittende in alle weelden.

A En de volmaeckthejdt van den Mensch noch byz wat sehozt/
 Men wojdt te schielijck out/en 'leven is so kort/
 Dat men't om kochthijts wil nau leven en mach noemen/
 Een Man van seftigh jaer sal van sijn outhejdt roemien/
 Waer van een derdendeel/en meer/de kindtschepdt heeft/
 De lust het middel-deel/ist dat hy langher leeft/
 Wojdt hy van ouderdom en onlust overvallen/
 Soo dat het leven is/weynich oft niet met allen.
 Is dan dat Dolck niet zot dat thartgen van haer tijt/
 Dat toch soo kort is/in swaer-hoofdicheyt verlijst/
 Seker wy zijn niet int ghetal van sulcke gecken/
 Is onse tijdt wat kort/wy maekense te reken
 En wonder te besteen ter wijl de tijt daer is.
 Wy slapen sozgheloos/wy sitten aen den Dis/
 En weten nergheus af/dan van moy weer te maken/
 Van hipp'len/spruinghen/en van diergheleijcke saken:
 Niet bekommert ons/wy woerden bet en grof/
 Want vooz ons selber ist hier alijdt open Hof/
 Wy smetsen vol en sat/wy zuppen dagh lijcks dzoncken/
 En met den vollen buyck gaen wy dan legghen roncken.
 Dat is een leven heer I leyd dat soo laugh t' u lust/
 Dan sult ghy van u goet ghenieten alle rust/
 En daer op wil icht eens al dit gheselschap byenghen.
 Schenckt jonghen/als een Man giet byz ghy moet wel plenghen.
 Dats tot den rant toe ol/dat's wel ghemaeckt mijn Vaer/
 Op de ghesonthepdt Heer/van ons hier alle gaer.

Rijke w. Laet komen. Jonghen rasch/schenckt my daer eens 2. glasen
 Die moeten wy ronts om eens lustich upt gae. blasen/
 Siet daer dan/volcht my na ich gaer u wacker vooz.

Vvellust. Hout hem vooz over rasch. O/wat isser Heer i R. Ick smooz
 onnut. z. Wat Godt bewaer den Man. vv. Doozt laet de jonghe loopen/
 Om Doctooz Koelof/och/hoe sel dit spel noch gaen.

wellust. Klopt hem wat op sijn rug/hoe sel dit spel noch gaen.
 Ja wel de Man die sterft/wat sellen wy beginnen i

Onnu. z. Wat ongheluck is dit i wel sier ick mis mijn sinnen
 Verliesen wy de Man/knap/knap/langht daer de Ceck/
 Vvellust. Een sleutel dat ick hem de mont wat open bzeck/
 Dpc. wt. Sijn tanden klicmenen: Sijn aensicht wojdt ghetrocken.
 Sijn pols is al sehier wech. O my hoe sal t hier locken i
 Waer blijft toch de Doctooz i jae wel wat gaet ons an i

Vijfde bedrijs. Tvycede Vvtkomst.

37

*Onnutte Zorch. Doctoor. Wellust. Overdaedt. Rijcke-man
doot Wefende.*

- Onnut.z. **D**ier is de Meester. Och ziet hier een kranker Man
Och Meester Koelof wort een Mensch so wech ghenomen &
Doct. Hoe leyt de man hier dus/hoe is dit by e komen?
Vvellust. Hy dzonck/en t'schoot hem in syn aberechtsche keel
Och Meester Koelof helpt/ghy helpt der soo veel.
Doct. Hoe staet ghy dus en kryt? ghy moet u moet wat koelen/
Gheeft my wat plaets/laet sien/laet ich syn pols eens voelen
Holla de Man is doot/hy isser in ghesmoort.
Onnut.z. Och is hy door dan ist verloozen ghedoctoozt/
wellust. Och Meester doet wat raets/wy sullent u betalen.
doctoor. Tis nu te laet/hier na mocht ghy my eerder halen
Onnut.z. Wy sterden datelyck/en oock ghy quaemt terstont.
De Man alte dus doot/strack was hy noch ghesont
Ja wel het komt een Mensch wel schielijck overballen.
Men Tafel siten wy wat met malkaer en mallen
De Man wist nergheers of/hy had gantsch gheen ghebzeck.
Doct. Een sieckit als dese lydt ter Wereldt gheen vertreck/
De Doctoor dienden strack wel by de handt te wesen
En als hy t'soek is heeft men vooz de doot te vzeesen.
Daerom noot de Doctoor byz alle daech te gast
Die dooz syn wetenschap u licht daer van outlast.

Vijfde bedrijs. Derde vvtkomst.

- Doctoor. **V**alete est mortuus, je meucht deur en Denster wel sluyten
Hy is doot goeliens, steekt hem byz onder de cluyten.
Principi is opsta, dat machmen wel segghen/afetis waer
Iura adios, daer is gheen sieckte so swaer
Of ick kense helpen/someme maer in tijts comt halen/
Maer als de luy toeben willen; en dus langh legghen en dzalen
Dan isser dickwils tot een clepne Sieckit gheen raet.
Tis een wijs man die de Medecynen oock grondich verstaet/
Ghelijck als ick doe; een Doctoor gheeft van alle dinghen beschept.
Daerom heeft Salomon in Proverbijs wel van de Doctoozen gesept/
Honora Medicum propter necessitatem.
Laet my ooc duncke dat ick wel twiemael so buel as een Wbekaet ben/
Wangt de mensche kenne wel sonder krackeel en niet sonder siecte levē
Daerom stater inde Wpbel noch al mier van de Medecynen e schzeven.
Altrissimus Creavit deterra mediciam dat is ghewis.
kfelt staende houwen datter inde hiele werelt gien grooter geest en is/
kissen

Affen Doctoor / & est quidam baboock in onse buurt /
 Qui sic aliquando de Doctozen so wat leyt en schuurt /
 Mempe hoc , seyt hy de Doctozen binne met de koy e quelt :
 Nam son t fantantallici as haer 'tcerebrom is ontstelt /
Van studeren / Mangaus bestia is geck denck ick / of hy is bzoets ?
Wat mient de nar / quod nos summus een hoope onwetende bloets ?
Die nou leggen en lesen en bzeeken onse hooft ?
 Errat, errat, de nar is geck dat hy dat ghelooft.

De Boeken binnen vooz de **Studenten** / en vooz de **jonghe** spzynten /
Maer ic en mijns gelijc en hebbeuse niet van doen / ic kense al van buyt ?
 So dat ick mijn hooft langher inde boecken niet en mach bzeiken
De geleertheyt moet inde **Man** / en niet in de boecken steecken /
Daer is Doctoor toffel ipse habet bibliotekam amplissemam
 Et interim habet ingenium subtilissimam

Die man het mitertijt so veul boecken hy 'men caer' e cregghen
 Dat hy een hiele weeck ghenoech te doen het ont 'tstof der of te begen
 Ad quid Perdisti hec? onus, onus, tis maer een ballast
Maer evē wel wil ick niet seggē dat het vooz e Doctoor niet met al past
 Minime ; 'tis de menier so de Doctozen willen daer dooz gheert wesen :
Want as de **Waerē** so veul boeckē sīē / denckense deuse man moet geleert
 Mundus vult deripi, bymen keel der is al vyz wat an / (wesen
En dieder dan wat moptgens by kallen kan / dat is de beste man.

Dat blijet aē **Magister** / **Cornelis** / etc acht hē vooz de geleerste Doctoor /
Want al warender tien **Mesters** by ien sieckē / hy het allienich 't gchooz
 Tam mangnum rem est facondia en allijck wel weet de zoete waer
Wande saeck niet ien slip mier als een aer /

Ergo / die ien goet Doctoor wil hiet en die moet ierst lieren pzyten /
 De luy dencken niet iens dat het nieste gelupt geven de holle vaten
 Sed certe medecina est divina scientia ; lienne niet seggē watte medecyne is /
 'tst niet ien twonger dingh daer aen hyken upt je pis /

Daer dattet je schozt / in je hert / in je bozst / in je buyck / in je nieren /

In je blaes / in je rug / in je milt / in je spieren /

In je lever / in je zp / in je voet / in je long /

In je hangden / in je tangden / in je keel / in je tong /

In je knien / in je bien / in je scheen / in je neck /

Somma / een Mensch crijcht in sen hiele lijf niet en ghebzck

Of ick kien terstont upt je pis sien waert je schozt

En al leggense ter doadt toe te heb / so help ick se in een cozt

Op de bien of op de baer / Hoc est meum potentia

Teoria est mortuum et suum vita est experientia,

En die kunst leert men in School niet inde boecken /

Maer met langheyt van tijt moet men sen ande menschen besoecken.

Ego, practicaui Germanos, Gallos, Hispanos,

Aput, Belgos, Batanos, Schotos, Anglos,

Aput, Polonos, Swedos, Normonos et Vinnos,

Aput, Barbaros, Egyptos, Arabos, Grecos, et Turckos,

Aput Moscovos, Lappos, & Vinnos,
Aput Chenelos, Partos, Medos, & Indos,
En van die Natien daer ick langh by heb verkeer
Heb ick deur mijn subtylheyt wonder e kunsten e leert/
De Hoors en tangt- Weer ken ick op staende voet ghenesen/
Qua Woven die vande Pickers beseten binnen/ken ick belesen/
Weet raet tot de Colicompas, tot de plurus/tot de bozt/
En ick wod mijns ghelijck wel sien han't Drou volck te ghenesen dat de
scheur-buyck schozt/

Sommiterom/sommarum/ ick bin een giest/al de Werelt is my gunstich
Ick help alle gebzeken vande buyc/vande bozt/en vant hooft seer kin-
Dt gesept de dollicheyt/daer toe weet ick gien raet (stich/
Daer weet ick gien mouwen an te setten/dat volck isme te quaet :
Nochtans om dooz haer moet willicheydt aen geen ongeluck te raken
Heb ick aen geraen datmen noch een hoope dol-hupsjens sou maken
Om haer daer in te sluyten/maer 'tis te vresen
Dat een deel narren te stantsch binne/ en datse niet gesloten wille wesen/
En nochtans wast an haer best besteet/om datset nieste quaet bedypve
Mit haer rasen/mit haer tieren/mit haer beren / mit haer wyppen/mit
En men haer mit Druckers inck so lelycke te beelken/ (haer schryvve/
Datmen haer niet schoon ken krygen/ of men hoeft haer wel in ouwe
pis te wiecken.

dā 'tis best dat ic swijg/se meugēt niet hoorē/en alle ding diēt niet esepz
Maer even wel hou ick veel vande vze/en van de eenvoudicheydt.
Benedijstus ! God seggen ons/wat sel hier ghebeuren ?
Hoe popert mijn gat / mijn gat / mijn oogen zin hondert cleuren
Mijn hart dat clopt / mijn darmen rammelen / mijn bzoeck raecht vol
Ja wel lieven Heer wat raet / helpt my hier van daen of ick wordt dol
Dats immers geen spokeri / dat zic vooz mijn oogen / je my wat een ge-
Och / och / och / waer looy ic heē / de nicker / de nicker / de nicker. (sicker

Vijfde bedrijf, Vijfde vvtkomst.

Quade Gheest.

Soo zeer haet ick het licht dat tot mijn zooye huyl/
Nu my de dach beschijnt / 't weet bzeecht van bangheyt uyt/
Lijck-wel hoe kommerlijck wy Gheesten van beneden
Hier in de Sonne schijn der aerden kloot betreden
En vint men ons nochtans int schoonst des daechs niet traech/
Om een verbloechte ziel te halen / die wy graech
Van hier verboeren nae den afgrondt van der Hellen
Daer wy ghesfaech met lust de zielen pijnlijck quellen
En senghen haer int buyz dat nummermeer en blust
'n Maech oock dat haer gemoet alth is ongherust.
Ick Druck int hert een onverganchelijcke wzoeging.
Ick ben der Menschen bloeck / kheb anders gheen misnoegingh!

40
Van an de salicheydt van't menschelijck gheslachte.
'k Heb anders gheen vermaeck/ dan dat ich gracey verwacht
En grabbel inde vlucht so veel heploose zielen/
Die zielen die dooz quaet leven aen my vervielen.
'k Wangen den mensche rust' 'k tracht maer na sijn bederf
Dooz dupsent middelen. Dupsent mael dupsent werf/
Verfoeck ich hem des daechs/ en stuur hem aen mijn boden/
Wellsust/ en hoerdy die pacht vooz aertse Goden.
Dan niemant heb ich die den Mensch so verleyt
Als eene loose Teef/ dat is de giericheyt/
Die blijft den Mensch by als and' re hem begheben
De Mensch blijft oock by haer met schriften na sijn leven.
Maer is de rijcke wreck/ vat aen den gier' ghe mensch/
Die nummer en komt tot boldoeningh van sijn wensch
Maer wiens begeert men met de veelheydt op siet wassen/
Der vloecte Doodt komt hem opt on' verwachtst verrassen/
Om dat hy niemant goet en deed' dan slechts sich self
Daerom ich hem nu inder Hellen gloet vedelf.

Vijfde Bedrijf. Vijfde vvtkomst.

Rijcke Wreck. Waerheydt.

Ick smooz.
Hier leg ich pynelijck int helse buyz ghebonden/
O grouwelijcke straf. Vergeldingh van mijn zonden/
Harde belooningh van mijn wellsust en begheer.
O Dader Abzham seyndt Lazarus toch neer
En laet hy'r uprerse sijn's vinghers maer eens doopen
Zut hoele water en mijn tongh daer me bedoopen/
Hoe komt de Godtheydt op den sondaer toch so gram
Want siet ich sengh in onuytblusselijcke vlam?
waerhz. Sondaer ghedenckt dat ghy in u wellustich leven
Daer op der aerden hebt veel overdaedts bedreven/
Daer by ghemackelijck ghenoten hebt u lust/
Ove dese Lazarus noch troost en band noch rust/
Maer wierd van u' O Mensch/ onwaerdichlijck verstootten :
Denckt dat ghy doe in sonde u weelden hebt ghenoten/
Dus dat ghy eeuwichlijck nu met der Hellen pijn/
Dooz u verdiende straf/ weerom gheplacht moet zijn :
Daer teghen Lazarus/ die nummer en verheuchden/
Die sal ghenieten nu de Goddelijcke vrechden.
Moet willighe sondaer 'tis onmoghelijck dat hy
Van boden dale neer/ en u come daer by.
Onmoehlijck isset oock dat van u daer beneden
Smandt tot Gode soud' ten Hemel opwaertz treden/

41

Rijke w. So grooten onderschept is tusschen ons en u.
 Is dat onmoochelijck/so bidd' ick Gode nu
 Dat hy dan Lazarum wil tot mijn Vader senden
 En seg mijn Broeders dat zer toch van't quaet afwenden
 En nemen een goet nieuw boetbaerdich leven aen/
 Op datst niet als ick/ter Helle neder gaen/
 O Godt laet haer dat toch tot een waerschouwing weten.

waerh. Sy hebben Mosen/en sy hebben de Pzopheten/
 Laet haer die hoozen/en sy sullen haer dan wel
 Segg' ick u/hoeden vooz de plaghen van den Hel/
 Rijke w. Een Vader Abraham: Maer soo't haer wierd gheboden/
 Dooz een verstoppen' die weer op stond' van den doden/
 Van souden zij't met schzick gheloooven vooz ghewis:
 Nu twyflen sy aen hepl en aen verdoemenis:
 Daerom O goeden Godt voldoet dit mijn begheeren/
 Wrecht haer een dooden op/se sullen haer bekeeren.

Vvaerhz. Die noch na Moses noch na de Pzopheten hoozt/
 Maer vaert moerwillichlyck in alle sonden doort/
 Ghelijck als ghy O Mensch/die sal oock daer en boven
 eens verstorben ziels waerschouwingh niet gheloven.

Eynde van't Spel.

De Clucht van Meyster Berendt.

Bespelen ond Spillen/ond Spinreukens byben/ond Wielsna-
 ren/ond Leppelen/ond Piepkennen/ ond Butterspennen/ ond
 holte Crenen/ond holte Rappen/ond holte Tappen/ond holte
 Schupmspanen/ond Potdicxels/ond Moesevellen ond Deringelgen.
 Den sturten sueck rueren/dit kriter sol mir wol waolgen/
 Stiech dublen vooz dem baos in aars/bydem Clementen
 Hunger li-en/mots toue crigen wie dem iungen venten
 Das gebellet Meyster Berendt jao nieckr woll.
 Aber had ich geriefolbierdt/das ich it wes te hendt trigen soll.
 Do mit ich mir selber wien eerlich keerl staetlich underhouden.
 Ond bin epn kremer worden noe dijn baogen biginnen te olden.
 Ond ich gao hpe dem straden critten wem creppel.
 Hy doe Wyben/Maochdijn/hof noe holten kriter/holte leppel/
 Holte Rappen/holte Tappen/ i io of doe gineckr/ich kriter like stolt/
 Fin finaliter/oder dem einen bzui mit dem ender(endlicher) is holt/
 Ich werd hi nieckr verkofen/al con ich snecken wie Brugman/
 Ond hebstu mir leg nuch vom vuren kinckr/such mir den opf de rug-an
 Dou nerre koffen gickr toz mit mir/hoe suow/
 Ich bin so epn verstandiger keerl/ich hold der gick im mouw/
 Tis di onbakant wa Meyster vooz epn gefwinde gast is/

Wo ledt dem Milkmoel/ i wette so nicht waordt einde vast-ig/
 Doe sinu den/ stijdt di dem wurst soo wol ann/
 Soo wol ick di den gien narviren dem inholdt der bann.
 Waor/vo allen ein wol ick dem errentfesten ond herdtkeben Jomfren
 Elle toe saomen herdts-gründlichen gebeden haben/dats er mir von
 Den smocken wurst nie en snoeffen:
 Wendt dem luden vom disser oerdt sindt moe Hase coppen/
 Ond wie sindt Doepfen/
 Ond salideren vinnf disser keerlen in soepfen ond etten/
 ond daor aber um das nix meyn Meyster nix nie g'noch Gabe te vzettē
 Had ich hem ettliche spise ont stoten/ wendt de frome Herren sullen
 Werten/dat ich meyn spise so hi ou dar schuleet hat im hreck/
 Wendt si ir fromer Crijchslu/meyn etten trisso? hat ick ghifabziceerdt
 in de folden vom meynner bzuneeck/
 Onde opf dat ht leube/ so saoge doe eyn hesph / onde eyn bzoundt / onde
 eyn wurst vom ettelichen vaomen langh.
 He dou/ t'led di de teuden waotren / maor ick sunt di siel lieber eynmaol
 Wen ick di te soephē gabe/ich soephe lieber das ick buzi (opf den wag
 Aber had ich gerie solbiert/das ick mir sol begeben im dinst
 Vom deffer steden fidleren/went spe ick ken geswindt labziollieren/
 Ond ick dens das mir de coph weggelt/ond ick ken dem jungen benten
 huds instruieren: Ond ick bin eyn kunstreicher keerl / eyn gheswindt
 vidler/die mit allen Musichales spiele oph nen roffelopt: Himmelsche
 Bedder/behude mi Dotter Goochts/wat sindt io dat swp Dubelkop-
 pen/vom afgrondt der hillen/ ja by Godt/ du/ da/du/da/dan/ hoe su/
 t'letten tswp teubersehen/ hendtkeeksters / k wellen ober reddden datse
 mit der waerhet saogen wellen/vom alles/wadt mir vooz meyn leben/
 in meyn leben/na meyn leben/ guden werdt wedder vozen: du da/du
 da/Woe su wat schrickstu? he/t'led wen de Jomfren schrecken vō min
 hesselicke presentation / ick lube waorzlich sindt derhalben wol oph ges-
 vudet onde vō gude hoese/aber wolich em mit eyn statelichen reveren-
 tion noch eyn mael salueere: Dao mit, ben i gepsten? wadt dem Du-
 vel bin i insonsen/honne sie matammasselle/honsioer? Ken i gien France
 sichs? Peen: Ken i de Lathin/bones vesper? Hae/ken i tent Hupts suac-
 ken/goeden dach/goeden aovbondt/koeden morgen/goeden/goede/goe-
 den langen tit/wozom stijstu soo lang im doncker?

Heyden. Goede avbondt/goede avbondt/guder geluck mayns hertlieber jöcker.
 Berendt. r Sindt meynder t'zielen hupse/verstendege/wise und erentfeste Jom-
 feren/wendt oph eynder stumit wetten si the uurdelen das ick eyn vom
 aodel bin/du da / gept mit mir eynmael am deffer uurd / du hurstu ni
 matammasselle/heurt/heurt/kieck mir eyn mael im henie / onde zaget
 mir guder geluck/ich werdet dir wol richeliken leunen/holdt daer/onde
 wen ir mi erwaos saoge nae min wol gevellē/werdt ick di vunnestmael
 soe vil schincken.

Heyden. Der Jomcher had io grossen affectation to Anbeers to bzincken.
 Berendt. Jaa bi Godt/

Heyden. Der Joncher sol noch eyn mechtiger kerel wierden int dessen Leiden;
 Berendt. Ken i der in eyn hende kieken / so kieck wir dan int deude de henden.
 Heyden. Wijn benget noch eyn luediger luck obert heuwt. Berendt. Hoo.
 Heyden. Maad misselich sol den Joncher sieh dao op i saltiere / wendt dy luck is ia gaor groos /
 Werd den Coniunctiones von den Dzechen steert / ond den kos van den Os /
 Berendt. Werd den leude vom dir / on dines deuns gebellet gaor wol den bludigen Mars.
 Heyden. Wadt den dubel is dat to sage / kos / steert / Mars / Coniouteonem / on der gelichen waordens
 t Sendt lechende Planten / laozen snuer / ond wendt si treurden / dzechden si dem Herce etdoes
 queers : t' sint so Himmelsche teikenen / die das sunnischen inghewent regieren.
 Berendt. To den sager mir mit kurtte weurden wat dat besen mit mir haben te schassen.
 Heyden. Maor / si sage dec dem Joncher na sepien wol gheboilen / nech allen de besen Leude besthieren.
 Berendt. Alle de besen Leuden besthieren : bi dem elementen wen das geschaget / schalstu meyn herdr's lie-
 be Joniften wesen : pots lommeré das gebellet mir gaor wol : de Jonifher reddet seer heer-
 lich Fintiens / toe dan i mosse toe hoerus mapu Plamet mit grosser wetenschapf lesen / ond
 ich wol bi keumen verstuken / um grosser kinnisse midt di to halde : Meynder tzielen i beu-
 nen eyn wertende Maoch / maor wao weunstu? Heyden. In dem deur is onseren hepin /
 wen her dem Joncher behaorchden / hi keume man bake / wv sellen di alles geud's saogen.
 Berendt. De Joncher werdet rich onk aldt / ond haddet guder geluck al seyn leeddaghen.
 Heyden. Du hast meyn herdr gheuwilich geconfortiert / ond ich werd te deffer stundden noch epinaol
 komen braogen of het mir balde werdt ghebeuren.
 Heyden. Loop geck loop / t' sint maer een hope leuen.

Berendt. Wertende Herren ond Joniferen alle toe saomen / ich wolde bi wol herdtgrundalichen ge-
 heben haben / dat it mi wolken saogen / of di t'wv Pestilentialische hoeren mir dem wurst wt
 den vruock e tobert harten / onde mir den hupfchen bespy / mit het vroude e takes hat? he / ha-
 benise dat daon? Hoe? hatt en den sturten krenck her reure / in seyn daeh hatt ich ni maor as
 d'rij half pondt wegge geten / onde ein sitze ober sic / is meyn portieren : by dem elementen
 herd kos is mir soo doll / das ich mer vom die t'wv leuse merren soo hat laten bedzigen / den ich
 werd hu den pots wedder besfallen / onde mir an dem teubersche werken. Heurt / heurt / in
 deffen loch weunet dem Antichrist die meyn soo teubert hatt : den Herren werden meyn daer
 scriet halden / ond ich bidde alle gelierden Studenten / datse mir io nicht en melden / want ich
 schall den upper heusen onde den vruock af binden / ond byten dem leuse theubersche in den
 stuup. O da / dats eyn / dats t'wv / dats dze / dats biour / dats bunnef / dats s'iz / dats libbe /
 dats acht / dats inggen / on dats them / ond dao mit byt ich daol rich off dem durffel om cozt's
 wil. O Herce Godt Himmelsche Wedder / wiest mir ermer sunder guedich / by dem elemen-
 tens / datse de dubel byn dao hoer. O muter Goodts behudet mir desse mael / ich meyn braogen
 nicks merder sundigen. Du hoeren / hoeren / hoeren / merren / merren / io doe / ich werde bi dat
 noch epinael vergelden / pestilentialische teuber sehen / he.

Berendt. Niet waer / ich soume noch wat laten naon waer ick as hy /
 Non hoe staze dus en trantelt / schickse onder mijn groene sp.
 Popelenep Barendt ie valtme niet ie dicke gadt opmen sack /
 Watmen dunckt dat ickinen bocksen se hier bekack /
 Welst d'istes Barendt ie bundt soo byet as ten weeghe / luyt.
 Ich hzngtie Wouter / drinckte ons nou rome te deghe / d'uyt /
 Woos Barendt. V Wouter. Je houtie woort as een Wiff / wilie pcken maekie de stele / quijt :
 Waerom hzngij Barent? ick denck dat hem Barent wel met Carre melck / l'ist.
 Berendt. Akermenten hoe schock hy / wat mienie Barent datter oock altemaal iou diel / is?
 Yf brandt. Tebi dan / of mine noch nichteuten? V Wouter. Een nichterenten zone is so goet als ten ziel / mis /
 Wouter. Laet maer oberwopen / t' sel een selter wal schicken : Croutwe de speluy allegaer wil ic seggē
 By banken beur niet / gelt toe / be Weert moet het lootte legghen.
 Yf brandt. Maer de kunst / de kunst / moet regel houwen / de kunst is seker groot.
 Berendt. De kunst / de kunst / i toette io wet wende kunst : de kunst die gept om broot :
 Wie sindt man bedders / do sen we after deurt dich herr / mit den blueten kopf / ond grinsen
 wa heupe gentsel bracken. Yf brandt. Maer Barent hoe praetie oock fo / dats minner jocken /
 Wat daer dat noch vande Bederejkers septe.
 Bercht. Ich deyt bin lick da ich bi vo dem smael hepde :
 Dom dem Bederejkers he / dat luchtst by dem elementen dat luchtst /
 Waorch den Bederejkers sind io woll Baren /

- wouter. **S**wijcht toch **H**s brandt/ of je krijght de geck an hoorz;
 hoveling **G**a et jonghen seght de speuluy datse komen voort.
 Iongen. **K**nay Wouter ie moet komen speulen over de Tafel.
 wouter. **W**ellan Dwyer wy sellen ierst wat speulen mette wasel/
We beginne ierst te eten/ we selle vlyssens comen.
 Hovelin. **W**el jonge hoe comt dat de speuluy soo lang toeven?
 Iongen. **H**eer schap t'sinnen maer icn hoop stoute boeben/
Ik hebbet alle seyt/ se segghen se moeten ierst wat eten.
 Hovelin. **D**at de pzachters sint felten schen.
 Iongen. **T**oncker denckt datse niet beter en weten/
De sinnen dat op de burghers Byploften soo e went.
 Hovelin. **S**oo seker/ tis nou veer genoeg e comen; de Werelt is op een endt/
Gaet seght haer datse comen sonder lang te vyzalen/
Of ick selfe terstondt met de oozen comen halen.
 Ionghen. **G**ans Wolven maets Wilje comen of niet?
Wat mienje beget/ ie moet doen datse heer schop ghebiedt:
Pou/ nou/ warachtich/ woort/ of binje te welle seten?
 wouter. **A**ffen man/ maecke je soo groot niet/ we moeten noch eten:
Seghtje **M**ie ster dattewe ierst wat moets moeten maken/
Dan gaet de Drel veul vlyer:
Wees- je maer te vzeen/ je bindt alsulcken Dwyer.
 Iongen. **I**e meucht vzeesen/ comt den Waes selver an.
 Isbrant. **W**e comen terstondt/ gae gy maer vooz heen affen **M**an/
Seght dattewe onse insterementen ierst wat moeten stellen:
Hoe vaert het Wouter/ ackerdeert- het? **W**at deuse verbuzbelde strijcs
 stock selue quellen.
 Berendt. **G**eswint/ geswint/ dat ludt wem dzeck im vildt hundert/
 Hovelin. **W**at iou pzachers je comt noch al op het lest.
 wouter. **D**unckt je dat/ wy comen noch al onse best?
 Berendt. **E**lementische bedders/ hestu noe dy **M**uer niet wolle suent?
 Hovelin. **J**ou eerlose schzobbers met recht wozdiet gadt upte beunt/
Eerst wat eten derfse segghen/ k'en hoorde noyt stouter.
 Isbrant. **B**enedijfs/ heplge Burghers/ wat segje daer af Wouter
Binnen dat **M**enschen? **K**ijcht icn reys hoe dat hy siet.
 Berendt. **S**mit Wolter op den beck/ ick bin so den plichtegen **K**eerl niet.
 Hovelin. **A**l jou best het gadt wt/ jou rechte rabawwen.
 Isbrant. **J**a wel dit **W**olck ken aers niet doen dan vloedcken/ smyten en grauwe.
Heplge Burghers/ heplge Burghers/ sech ick noch/ hoe
Comen wy aen sulcken denn?
 Berendt. **C**omen toe noe wol wat toe bist/ da crichstu noe dijn leun/
Elementische bedders/ daer om ick pries den **K**edenriken tuch/ al holt
 toese vo geck;
T Sint vostendeghe keerls/ ond wi sindt bedders/ ond crigen wat opf
Ond hi den slappermenten/ do licht dem roffel podt/ (dem beck
Ond min daoghjen werd ic her nie meer met bzupt.
Epnde.